

Maarqoos

Barsiisa Yesuus ganamaa

Ibsituu Kitaaba Qulqulluu haala salphaan dubbifamuu garee fi dhuunfaan qo'atamu

Fireed Moorisin qophaa'e

**Kutaa tokko:
Boqonnaa 1
hanga 8 ti**

**Sagalee
Waaqayyo
isa jiraataa
Itoophiyaaf**

Dubbistootaa ykn hoggantootaa

Ibsituun Kitaaba Qulqulluu kun dhugaa sagalee Waaqayyoo haala salphaan dubbifamuu fi hubatamuu danda'uun ibsa. Kitaaba kana dhuunfaanis ta'e gareen ta'uun Kitaaba Qulqulluu qo'achu warra barbaadaniif ni ta'a. Hogguu gareen qo'attan namu kitaaba ofii fi Kitaaba Qulqulluu dhuunfaatti qabaachuun gaariidha.

Kitaaba kana keessa odeeffannoo hedduutu jira. Suuta jettanii qalbiidhaan akka qo'attan isin gaaffa. Wanna qo'attanii fi hubattan haalaa fi jireenya keessan keessatti raawwachuuf akka Waaqayyo isin gargaaru cimsaa kadhadaa.

“Dubbisa” yeroo kana argitan, isin ykn hogganaan keessan otoo kitaaba kana hin dubbisin dura dubbisa Kitaaba Qulqulluu dubbisuu qabdan.

“Mariiyadha” iddoo kana argitanitti, gaaffileen irratti dubbistoonni akka lakkoofsa Kitaaba Quqlulluu qalbifatan isaan gargaara.

iddoo mallatto kana argitanitti, gaaffileen jiran yeroo fi gommii barbaadu.

Saanduuqa ajaja: Yeroo kana argitan, odeeffannoon achi keessa jiru keessattu bartoota barsiisotaa fi lallabdoota Kitaaba Qulqulluu kan qophaa'edha.

Dubbisni Kitaaba Qulqulluu dabalataas isiniif kennameera, innis akka odeeffanno dabalataa argattan akka isin gargaaruufi. Waaqayyo akka isin itti dubbattan itti fayyadameera. Kanaafu dubbisa hunda dura ykn amma sakkatta'un manatti booda qo'achuuf isin fayyada. Dubbisnii gariin kakuu moofaa (KM) irraati, isa “barroo qulqulluu” nuyi jennudha. Inni qaama barroo dhaloota Kiristoosin dura lafa kanarra tureeti. Barroon gariin ammoo kakuu Haarawaa (KH) irraati, qaama kitaaba Yesuus Kiristoos lafa kanarra jiraateen boodaati. Mannaa, ibsituun Kitaaba Qulqulluu dhugaa Waaqayyoo akka bu'uuraatti amantoota hundaaf dhyeessa. Namoonni qo'annoo kana geggeessan muxannoo fi hojmaata ofi jireenyaa fi aadaa kiristaanummaa ofiisaaniirra itti kicaniiru.

Suuraaleen mirga kooppii © Neetworkii Rikoordii Giloobaan (NRG) ni qaban. Hayyamaanis fudhatame.

Mark Part 1 © 2001, 2008 Fred Morris, Manna Publications (USA) Inc. All rights reserved

God has enabled us to print this title in the following countries:

Revised Worldwide Easy English edition first published in the UK in 2001

Reprinted 2001 in Kenya (English).

Reprinted 2002 in India (Tamil), Uganda (English), Kenya (Swahili), Sudan (Dinka).

Reprinted 2003 in Swaziland (English), Malawi (Chichewa), Kenya (Bari for Sudan), Uganda (English), Ethiopia (Amharic).

Reprinted 2004 in Kenya (English and Swahili), Pakistan (Urdu), Uganda (English).

Reprinted 2005 revised edition in Myanmar (English and Khumi Chin), Liberia and Uganda (English)

Reprinted 2006 in Zambia, Liberia, Tanzania and Sierra Leone (English) and Myanmar (Mizo Chin)

Reprinted 2007 in Ghana for Niger and Burkina Faso (French); in Ghana for Niger (Hausa); in Nigeria (March and May) Kenya and Uganda (English); in Burundi (Kirundi); in People's Rep. Congo (French)

Reprinted 2008 in Liberia (English) and Togo (French)

Reprinted 2013 in Malawi (Chichewa). Reprinted 2015 in Malawi (Chichewa including Braille)

Reprinted 2016: Malawi (Chichewa). Reprinted 2017: Sierra Leone (English)

Reprinted 2018: Equatorial Guinea (Spanish). Reprinted 2019: Malawi (Chichewa)

Reprinted 2021: Malawi (Chichewa). Reprinted 2022: Malawi (Chichewa)

Reprinted 2023: Malawi (Chichewa), Mozambique (Chichewa), Ethiopia (Oromo)

ODUU GAMMACHIISAA YESUUS KIRISTOOS IRRATTI 3 GABAASA MAARQOOS

Oduu gammachiisaa Waaqayyoo Maarqoosiin barreeffame barroo jireenya Yesuus Kiristoos Kitaaba qulqulluu keessatti barreeffaman afran keessaa isa lammaffaadha. Amanaan dargaggoo kiristaana ta'e, Joon Maarki jedhamuun baroota DB 42 fi DB 44 gidduutti, fannifamuu fi du'aa ka'uu kiristoosin booda turee kan barreeffamedha. Innis waan Yesuus jedhee fi godhaa ture hunda Pheexroos irraa barate. Pheexroos ammoo bartoota ykn duuka buutoota Yeesuus keessaa isa tokkodha. Maarqoos yeroo Pheexroos barsiisuu fi lallabu akka yaadannoo qabataa tureetti tilmaamama. Wantoonni raawwatamanidha; lafti kun amma Israa'el jedhame beekkama. Kitaabni Maarqoos irra caala torbee xumura Yesuus utuu fannifamee hin du'iin dura jiruu ballisee nutti hima. Yeroo Yesuus deebi'ee lubbuutti dhufu fi deebi'ee gara abbaasaa dhaquuf gara samiitti ol bahuu xumura. (Waaqayyooti)

Maqaan Waaqayyoo inni afaan Ibroota Yaahiweedha. Inni tokkicha dhugaa Waaqa isa Yihudoonni fi kiristaanni hundi waaqeffatudha. Ilmisaa moo Yesuus, Masiihicha, ergamaa Waaqayyoo, fayyisaa biyya lafaati. Innis waggaa 2000 dura dubree yihudaa, Maariyaam, jedhamtu irraa dhalate.

Boqonnaan duraa saddeeti wangeelli Maarqoos hojii barsiisaa fi fayyisaa Yesuus Kiristoos nutti hima, ilmasaa nuuf erge; Yesuusiin, akka nuuf du'utti. Yesuusiis adabbi cubbuu unurra gahuuf ture ofiitti fudhatee, kanaafis nuyi fayyine. Inni fayyisaa keenyadha. Namni kamuu, eessayyuu jiraatu kan Waaqayyoon waaqeffatuu fi Yesuusitti amanu hundi jireenya bara baraa ni qabaata. Maqaan Yesuus inni afaan Ibroota Jeeshuwaa ykn Ooshuwaadha. Innis "fayyina" ykn "fayyisaan Waaqayyodha" jechuudha.

MAARQOOS EENYUU?

Joon Maarqoos nama yihudaa ta'ee, maqaa yihudaa hin qabnedha. Pheexroos waan Maarqoosiin jaalatuuf 'dhala koo' (1Phex 5:13) jedhaan. Haati Maarqoos mana guddaa Yerusaaalem keessa qabdu keessa jiraatti magaalaa guddoo Israa'el godina Yihudaati. Oduu gammachiisaa Yesuus Kiristoos dhageessee amante. Kiristaanonni biroonis manasheetti walargun ni kadhatuu, ni waaqeffatu. (HoE 12:12)

Hoggantoonni amantii hedduun duuka buutoota ni qabu, namoonnis akka hojiisaanii hordofaniif, isaan irraa baratan ni godhu. Maarqoos, Pheexroos isa duuka buutuu Yesuus, kan inni dubbateefi godhe barsiisu ni dhaggeeffata ture. Maarqoos gaheessichi Yesuus masiichi (Kiristoos) ta'uu ni amanee fudhate.

Sobni yihudaa yeroo dheeraadhaaf dhufaati hogganaasaanii Waaqayyoon abdachiifamanii eegaa turani. (Fayyisaa ykn ergamticha) sabni sunis ergamtichi akka diina irraa ittisutti beekani keessattuu Roomaanoota lafaasaanii to'atan jalaa.

Maarqoos durbii Barnaabaasidha. Du'aafi biyyatti himuuf Phaawuloosiifi Baarnaabaas wajjin gara Eeshiyaa xiqqootti (Turkitti) waliin godaane. Garuu isaan dhiseeti gara manaatti Yerusaaalemitti deebi'e. Phaauloos imalasaa

lallabaa itti aanu keessatti isa fudhatee waan hin barbaanneef ture. Qoophiroositti cehe. Booda, Phaawuloosiifi Maarqoos deebi'ani hiriyoota walli ta'ani. Phaawuloosis mana hidhaa keessaa "Maarqoosin simadhaa" jedhee barreesseera. (Qolaasiyaas 4:11)

Maarqoos isa barreesse keessatti Yesuus Kiristoos 'ilma Waaqayyooti' jedhee barreesseera. Yesuus ofiisaatin ilma namaajechuun of yaameera. Kun maqaa Waaqayyo raajoota isaaf kennedha; namoota ergaa Waaqayyo biyyatti himuuf filataman (Hizqeel 12:2) Garuu Waaqayyos Yesuus ilmasaa ta'uu dubbateera (Maarqoos 1:11, 9:7)

MARIYADHAA

1. Waa'ee Maarqoos maalfaa beeknaa?
2. Maarqoos waa'ee Yesuus maal baratee?
3. Raajoota Waaqayyoo kaan irraa Yesuus maalin adda ta'aa?

WAA'EE YESUUS MAARQOOS MAAL JEDHAA?

Waaqayyo akka Yesuusin deessuuf dubree geessuu Maariyaam jedhamtu filate (Luqaas 1:26-35; 2:1-20 jiru dubbisaa) wangeela Maarqoos kutaa duraa keessatti, hogguu umrii 30 gahu waan Yesuus gochaa ture dubbifanna. Yesuus hojii Waaqayyoo hojjechuuf dhufe; hojii abbaasaa. Warra beelahan nyaachise. (Marq 8:1-13). Warra dhibaman fayyise (2:1-12). Afuurri hamaan akak nama gadhiisan akeekachiise. (9:14-32) Warra du'an kaase (5:42) Dinqiin kun inni Waaqayyo biraa ergamee dhufuusaaf akka mallattoo ta'uufidha. (Yoh 1:14 ilaalaa). Maarqoosis Yesuus ilma Waaqayyo ta'uu akka barru ni barbaada. Yesuus wangeeladha, oduu gammachiisaa Waaqayyoo yoo nuyi ilmaaatti amanne cubbuu keenya akka nuuf dhiisu kan nutti himedha.

Kitaabni Qulqulluu namni hundi cubbamu nutti hima (Rom 3:23) Nuyi cubbuun guutamnee dhalanne, kanaafis Waaqayyo nuyin fayyisuuf ilmasaa nuuf erga. Wannu guddaa Yesuus nuuf godha gatii cubbuu keenyaa nuuf du'be. Akka cubbuu keenyaaf adabbiitu nuu eeggata ture. Inni gidirfamee du'uuf dhufe. Garuu moo cubbuu malee nama dhalatedha. Nuyi waan cubbamoota taaneef du'uun isaaf ta'a. Silaa du'uun isaaf hin ta'u ture. Garuu Kitaabni Qulqulluu Yesuus nuyiif jecha du'uuf akka dhufe nu barsiisa; bakka keenya. Kanaafu yoo nuyi ilmaaatti amanne, Waaqayyo cubbuu keenya nurraa kaasa. Wannu kun kitaaba Qulqulluu keessatti, odoon Yesuus hin dhalatiin waggoota dhibba dura kan waadaa galamedha.

GUYYAA DURAA YESUUS LAFARRAA

Dubbisaa: Maatiwoos boqonnaa 1 fi 2 fi Luqaas 1 fi 2

Maatiwoos; Luqaasii fi Yohaannis waa'ee oduu wangeela Yesuus Kiristoos seenaa ofiisaan barreessan Maatiwoosii fi Luqaas waa'ee dhaloota Yesuusii fi durbiisaa, Yohaannis cuuphaa nutti himaniiru. (Maarqoos waa'ee seenaa kanaa homaa nuun hin jenne)

Hogguu Yesuusii fi Yohaannis dhalatan Romaanonni lafa biyya Israa'el

Wantootaa 20 barroon qulqulluu waa'ee Yesuus kakuu moofaa (KM) keessatti dubbate fi akkamitti kakuu haarawaa (KH) keessatti dhugaa bahan

1. Yesuus, masiih abdiin kenname (Kiristoosi) ilma Waaqayyoo ti, fayyisaa keenya (KM: Deb 18:15), Ermi 23:5, Isa 53:12, KH: Matt 16:16, Marq 1:11, Luq 2:11, Ibr 7:25)
 2. Yesuus fayyisaa abdin kennameedha (KM: Isa 35:5, 6, KH: Marq 2:12, 7:35, 8:25)
 3. Yesuus hidda mootii Daawit keessaa dhufe (KM: Isa 9:7, KH: Matt 1:1)
 4. Waaqayyo akka abdachiisetti sanyi Abraaham lafarra eebbisuu (KM: Uma 18:18, KH: Matt 1:1, HoE 3:25)
 5. Yesuus Beetelihemitti dhalachu sanyi/biyya yihuda irraa dhalachuu (KM: Mik 5:2, KH: Matt 2:1)
 6. Yesuus dubree yihudaa hin heerumiin, dhiiraan wal hin argin irra dhalate (KM: Isa 7:14, KH: Matt 1:18)
 7. Ijoolummaan, Yesuus baraarsaaf gara Misiritti geeffame (KM: Hos 11:1, KH: Matt 2:14,15)
 8. Yesuus ummata barsiisuuf naannoo Galiilaa dhaqe (KM: Isa 9:1, 2, KH: Matt 4:13, 14)
 9. Yesuus 'raajii jabaa' jedhame Museen yaamame (KM: Deb 18:15, KH: Yoh 6:14; Hoe 3:22)
 10. Yesuus, luba bara baraati, cubbuu keenya nuuf dhiise (KM: Far 110:4, KH: Ibr 6:20)
 11. Yesuus gabnaa fi hubataadha (KM: Isa 11:2, KH: Luq 2:52)
 12. Yesuus sabasaan hin jaalatamne (KM: Isa 53:3, KH: Yoh 1:11)
 13. Yesuus harree yaabbate, akka mootii garraamiiti Yeruusaalem keessatti simatame (KM: Zak 9:9), KH: Matt 21:2-9 fi Yoh 12:12-16)
 14. Yesuus duuka buutuusaa tokkoon ganame (KM: Far 41:9 KH: Marq 14:10, 18-20)
 15. Yesuus saantima soddomaaf ganame (KM: Zak 11:12, KH: Matt 26:15)
 16. Yesuus waa'eesaa soba dubbatamee (KM: Far 24:12 KH, Matt 26:59-61)
 17. Yesuus hoggu dhadhacha dhiyaate hin dubbanne. (KM Isa 53:7, KH: Matt 26:62, 63)
 18. Yesuus yakkamtoota wajjin fannifame (KM: Isa 53:12, KH: Matt 27:38)
 19. Yesuus harkaafi miila urani (KM: Far 22:16, KH Yoh 19:37 fi 20:27)
 20. Yesuusitti kolfamee arrabsameera (KM: Far 22:6-8, KH: Matt 27:39,40)
- Ragaan hedduu KH keessaa gara KM agarsiisu ni jira. Wangeela Maarqos keessatti qofa raga 50 oltu jira fi wangeela Maatiwoos keessa 80 oltu jira.

jedhamtu to'atu ture. Awugistoos yihudoonni hundi akak maqaa galmaa'an ergaa dabarse. (Luqaas 2:1). Yihudoonni Israa'el keessa jiraatan meeqa akak ta'an adda baafachuuf barbaade. Kana gochuufis Yihudoonni gara lafa dhalootasaaniitti godaanuu qabu turani. Namni maqaansaa Yoseef jedhamu tokko durbee Maariyaam jedhamtu naqatee ture. Isaanis gara magaalasaatti galmaa'uuf imalaaf gara Beeteliheemitti ka'ani.

Maariyaam ulfa turte. Dubartii hin heerumneef ammoo ulfaawuun baayye gadhee ture. Yommuu akka beeku Maariyaamin yoo dhiise gaarii ta'uu ni hubate (Mat 1:19). Garuu ergamaan Waaqayyoo abjuun itti dubbate. Innis ulfi kun dinqi

Waaqayyoon ta'uu sirritti hubate. Maariyaamin akka niitiisaatti fudhate. Hanga Yesuus dhalateen duubatti wajjin hin cifne ture. (1:25) yeroo isaan Beetelihem jiran Yesuus dhalate. Yesuus ilma Yoseef miti. Inni ilma Waaqayyooti, sanyi Maariyaam keessatti faca'era, isa afuura Quqlulluu irraa dhalate. (Matt 1:18,20) Waaqayyo waan kana godheefu ilmisa cabbuu malee dhalate.

NAMOONNI BARBAACHISOO YESUUSIIN DAAWWATAN

Tiksooni holota iddootti daa'imticha Yesuus arganii fi isa Waaqeffachuu danda'an isaanitti himame. (Luq. 2:12) Mul'ata ergamtoota Waaqayyo irraa dinqiin kun isaanitti himame. Waaqayyo dhalachuu ilma isa Beetelihem namoonni gadi badii irraa akka dhagahamu jaallate. Innis masiihicha, Yesuus Kiristoosidha.

Yeroo kanatti Heroodsi inni mooticha Qeesaariin muudame biyya Israa'el bulcha ture. Heroodsi yeroo sana baayye gara jabeessaa fi hammeenya qaba ture. Gaaf tokko namoonni gurguddo gara bahaati gara masaraa Heroodsi dhaqan. Nuyi isaan kana "hayyoota sadan" jennaan. Isaanis daa'ima boru mootii yihudootaa biyya Israa'el ta'uuf dhalate daawwachuu dhaqan. Isaanis urjii haarawaa bakkalcha mul'ateen durfama adeeman (Matt 2:2) Garuu Yesuus masaraa mootummaa keessa hin turre. Eessa tureree? Heroodsi abbootiin amantii akka itti himan gaafata. Isaanis waa raajichi Milkiyaas kitaaba qulqulluu keessatti waa'ee kiristoos akkani Beeteliheemitti dhalatu barreeffamu (Mik 5:2) himaniif. Iddoon itti daa'imtichi Yesuus jirus achuma. hayyoonni sunis kitaabasaanii dubbisani turan. Karaa isa sirriirra durfamaa garasaa deemanii. Herood garuu bakkasaa namni yihudaa akka mootomu fedhii hin qabu. Kanaafis daa'ima Beetelihem keessa turan hundumaa ajjeechise (Matt 2:16) wanni gaddisiisaa odeeffannoo hayyoota irraa argameen hammeenya akkanaa raawwatamuusaati.

Yesuus fayyisaan keenya : Waaqa guutuu, naam guutuudha.

KQ Yesuus Waaqayyo bifa namaan jiru ta'uu barsiisa. Inni guutuu Waaqayyo, gadamessa Maariyaam keessatti dinqii afuura quqlulluun uumame. Inni nama guutuu, miira nuyi qabnu kan qabu, kan cabbuu hin qabnedha. Waaqayyo addunyaa ofi uume keessatti ijoollee ta'e jiraachu barbaade. Yesuus ilma Maariyaami. Afuurri qulqulluu Waaqayyoo sanyii kana Maariyaam keessa facaase.

Kanaaf Yesuus ilma Waaqayyo jedhame. Jechooni Yesuus jechoota Waaqayyooti. Yesuus abbaa koo jedhuuti. Yesuus waan Waaqayyo fakkaatu nutty agarsiise waa'ee dhugaa Waaqayyoos nutty hime. Inni waan garaa Waaqayyoo keessa jiru ni beeka.

Yesuus ilma namaas jedhama. Waggoota 30 oliifis akka namaatti jiraateera. Akkuma nuyi goonutti jiraateer; beelahaa fi dhibamaa, gammachuufi michoomaan, gaddaa fi ?, akka daa'ima gargaarsa malee, akka nama ajaja laachuun, abboomii abbaasaa eeguu fi du'a hammeenyaan gidirfanuun dabarseera.

Maariyaamii fi Yoseef daa'imticha Yesuus fudhatani gara biyya Misiritti baqatani (Matt 2:13). Ergamaan Waaqayyoo maal gochuu akka qaban itti himaa fi boodas gara Naazireetitti akka deebi'an isaan gargaare (2:22,23) magaalaan kun iddo Yesuus waggoota 30 oliif yeroo lafarra ture keessa jiraachaa turedha. Namoonni achi turanis akka Uma Yoseef isa muka tolchu sanatti beekuun.

Yesuus hanguma umriin guddachaa adeeme gummaan is qaroomaa deeme. (Luq 2:52) Garuu namoonni hedduun ergamoonni Waaqayyoo Yesuus akka fayyisuu dhufe Kiristoos, masihicha isa abdiin kenname ta'uu dubbatan. (Luq 2:11) Raajichi simoon, yesuus ibsaa Waaqayyoo qabatee gara warra al-yihudaatti akka dhufee fi ulfina moo yihudootaaf akka fide dubbata (2:32) Raajittiini Haannaa yesuus fayyisaa (cubbuutti kan dhiqu ta'uu) namni Yeruusaalem guutuun isa eegu ta'uu dubbatte (2:38)

Wangeelli akkaataa Luqaasiin Yohaannis cuuphaan, baatii jaha Yesuus dursee dhalate (Luq 1:5-24; 57-66) Innis dhalachuunsaa dinqii Waaqayyoo ture. (1:7,13) Garuu moo inni ilma Waaqayyoo miti. Inni ilma Zakkaariyaati. Maarqoos karoora Waaqayyoo Yohaannisiiif qabu ture nutti hima (Armaan gad ilaalaa)

MARIYADHAA

1. Ergamaan Waaqayyoo abbaa Yohaannisitti (Luq 1:13-20) fi haadha Yesuus (1:26-38) fi Yoseef (Matt 1:20-25) ti dubate. Wanna isaanitti himameef akkamitti deebii kennan? Kanarraa akkamitti waa barachuu ni dandeenyaa?
2. Hayyoonni gurguddo gara bahaa dhufan sun waa'ee mootichaa yesuus qajeelfama fudhatanii? Warreen tiksootaa waa'ee Yesuus akkanitti baratani? Nuyi woo akkamitti qajeelfama jireenyaa Waaqayyoo irraa argachuu dandeenyaa (Yoh 14:26)?
3. Namoonni akka Maariyaam mootichi Herood, hayyoon gurguddoo gara bahaa, tiksoonni hoolotaa Beetelihem, simoonii fi Haannan Yeruusaalem jiraatan waa'ee Yesuus maal yaaduu? Atiwoo waa'ee dhalachuu Yesuus maal yaaddaa? Yesuusuma ta'uu ni amantaa?

Akeekni Waaqayyoo Yesuusiiif qabu inni raajotaa fi ergamoota Waaqayyoon mul'ate (Matt 1:20-22, 2:6, Luq 1:32-35, 2:10-11) maal turee?

CIINCHAA LAMMEESSOO – Yesuus fayyisaa keenya.

Dubbisaa : Maarqoos 1:1-13 (Matt 3:1-17 fi 4:1-11, Yoh 1:19-34)

Waggoota 13 duraaf namoota ijoo ta'an hundaa wangeela Maarqoos keessatti argina.

- Yohaannis cuuphaa : isa gammoojjii keessatti lallabe (1:4)
- Yesuus, ilma Waaqayyoo, isa Waaqayyoo bira dhufe (1:9)
- Waaqayyoo, Afuura Qulqulluu, isa Yesuusirratti bu'ee isa qajeelche (1:10,12)
- Seeyxaana, isa Yesuus qoruu dhufe (1:13)
- Ergamtoota warra Yesuus gargaare (1:13)

Yohaannis cuuphaa akka raajoota Waaqayyooti kafanata kaniinni jiraatee fi dubbatu akka ergamoota Waaqayyooti (1:6). Wanna raajiichi Milkiyaasii fi Isaayyaas waggoota 700 dura raajan dhugoomse. Isaanis sagalee ergamticha 'karaa gooftaa qopheessaa!' jedhu dhagahuusaanii dubbatani (Milk 3:1, Isa 40:3) Maarqoosis sagalee raajootaatti fayyadameet eenyummaa Yohaannis (Marq 1:2, 3) keessatti nutti hime.

Waaqayyo utuu hin dhalatiin dura afuurasaan guuteen, akka hojiisaa isaaf hojjetu. (Luq 1:13, 41) Yohaannis “dhiifama cuubbuu fi qalbi diddiradha cuuphamaa” jedhee biyyatti himuuf (Marq 1:4) gara lafaa dhufe. Yeroo namoonni garasaa dhufanii dogoggora dur hojjetaniif dhiifama gaafatan inni moo isaan cuupha ture. Innis bishaan keessa isaan buusee baasa ture. Kunis biyya lafaatti maal agarsiisaa akka isaan cuubbuutti qulqullaa'an ture. Qalbi diddiirrachuu jechuun dogoggora darbeef dhiifama gaafachu, irraa dugda galuu fi Waaqayyoof abboomamu jechuudha. Cubbuun keenya isa hojjenne qofa odoo hin ta'iin isa yaadnus dabalateeti. Wanna dubbannu, wanna goonuu fi wanna gaarii gochuu dagannu hunda dabalata. Cubbuun Waaqayyo irraa adda nu baasaa, Waaqayyo isa sirrii, gaarii fi qulqulluu cubbu maleeyi irraa adda nu baasa. Bishaan keessa cuphamuu jechuun Waaqayyo jireenya keenya xuraawaa duraa irraa dhiqee nu quqlulleessee jireenya haarawaati ofitti nu dabarseera jechudha.

Waaqayyo saba Israa'eel diinootasaanii jalaa baasee dabarse akka isaan jiraachisu kakuu galeefiira. Waaqayyo fayyisaa akka ergu kakateera. Raajonni kitaaba qulqulluu keessaa kana dubbataniiru. Garuu waggoota 400 oliif raajiin gameessi hin turre, kanaafis baayyon abdii buusaniiru. Achii Yohaannis dhufe. Innis karaa Yesuusiif masiihichaaf, qopheessuuf dhufe. Yohaannis masiihicha miti. Yohaannis waa'ee Yesuus biyyatti labse – innis namni baayyee barbaachisa ta'e akka isa duubaan dhufu dubbate (1:7,8)

MARIYADHAA

1. Yohaannis cuphaan maal dalaguu dhufee (1:4,8)?
2. Yohaannis waa'ee Yesuus maal jedhee (1:7)?
3. Yohaannis odoo isaan hin cuubiin dura warra biyyaa maal isaan gaafatee? (1:4)?
4. “Qalbii diddirachuu” jechuun maal jechuudhaa?
5. “Cuuphamuu” jechuun maal jechuudhaa?

Karaa maaliin karaa hojii wangeela Yesuusiif qopheessuu ni dandeenyaa?

YOHAANNIS YESUUSIIN CUUPHE

Yesuus magaalaa Galiilaa irraa gara laga Yordaanos dhufe Yohaannis moo isa cuuphe (1:9 Matt 3:13; Yoha 1:32-34) Yesuus qalbii jijjiirranaa hin qabu, inni cubbuu hin qabu waan tureefi (Ibr 4:15) Yohaannis Yesuusini cuube sababa waan sirrii ta'eefi ture. (Matt 3:15). Kunis karoora Waaqayyo qabuu fi namoota biroo agarsiisuuf sirrii ture.

Yohaannis kan dhufe karaa hojii Yesuusiif haala mijeessuuf ture. Kunis karoora Waaqayyumtii Yohaannisii fi Yesuusiif qabu ture.

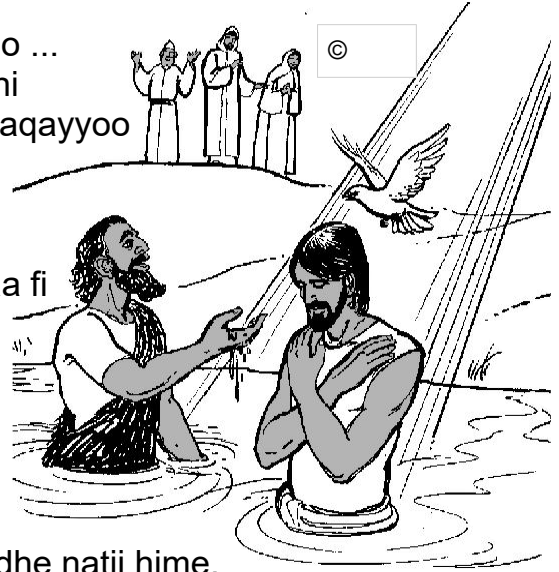
Yesuus hogguu bishaan keessaa bahu, Yohaannis dinqii sadii argee – dhagahes:

- Waaqxi samiirra baname
- Afuurri qulqulluu Yesuusirra qubate
- Waaqayyo samiirraa dubbate “kun ilma koo ... isan itti gammadudha” jedhe. Kiristaanonni Yesuus wayita biyya lafaarra ture ilma Waaqayyoo hin turre. Inni ilma Waaqayyoo isa bara baraa yeroo jalqabaas turee Yeroo xumuraas jiraatudha' jedhanii amanu.

Kiristaanonni sadacha Waaqayyo, Abbaa, Ilmaa fi Afuura qulqullu tokkumaatti amanu.

Yohaannis akki jedhe “Ani afuura qulqulluu Waaqarra gad bu'u arge. Innis (afuurri quqlulluu) bifa gugeen isarrati (Yesuusirra) bu'e. Isumarras ture. Amuu mataan koo inni (Yesuus) eenyu ta'uu hin beeku. Garuu Inni (Abbaan) ana ergate akkan biyya cuubu na godhe natii hime.

Innis “Afuura samiirraa bu'ee namarra qubatu ni argita. 'Namni sunimmoo afuura qulqulluun biyya cuuba' naan jedhe. Afuurri yemmuu isarra qubattuun arge, kanaafis isinitti hime. Namni kun ilma Waaqayyooti. (Yoh 1:32-34 TSB)

Garaagarteen cuuphaa Yohaannisin kennameefi Yesuusin kennamee:

- Yohaannis mallattoo qalbii diddirannaa fi dhiifama cuubbuuf akka odutti bishaaniin cuubaa ture (1:4)
- Yesuus qalbi diddirannaa fi dhifama cubbuuf akkuma Yohaannis bishaanii cuubeetti amantoota hundumaaf ammoo cuubbaa afuura qulqulluu moo akka jiru abdii kenne (1:8, Luq 24:49)

Hogguu Yohaannis Yesuusis Yesuusiin cuubu (1:9) Yesuus cubbuusaa himachuu isaa hin barbaachifne ture.

- Cubbuu hin qabu waan tureef (Ibr 4:15)
- Inni ilma Waaqayyo waan tureef (1:1)
- Inni afuura qulqulluun guutameera (1:10-11)

Isaan kun dhugaa bu'uura amantii kiristaanummaati. Kana booda Yesuus seeyxaanaan akka qoramuuf ergame (Matt 4:3-9 ilaalaa)

MARIYADHAA

1. Yohaannis, Yesuusiin akkamitti beekuu danda'e (Yoh 1:32-34)?
2. yesuus maaliif Yohaannis lagatti akka isa cuubu gaafachu danda'e (Matt 3:15)?
3. Waaqayyo abbaan waa'ee yesuus maal jedhee (1:11)?
4. Seeyxaanni karoora Waaqayyoo cabsuuf akkamitti yaalii godhee (Matt 2:16; 4:1-11)
5. Waa'ee dhugaa amantii kiristaanummaa isa lakk 1, 8-12, keessati kennamee yaada keessaniin dubbadha.

6. Lakk 13 keessatti waa'ee dhugaa seeyxaanaa fi ergamoota dubbattame irraa dhugaa maal barannaa?

DUBBISAA : Maarqoos 1:14-20 (Akkasuma Matt 4:1-22, Luq 4:14, 15 fi 5:2-11 isa jiru dubbisaa)

ODUU GAMMACHIISAA WAA'EE YESUUS KIRISTOOS

Yohaannis cuuphaan namoonni qalbii diddiratanii Yesuus isa masiichatti (Kiristoositti) amanan waame. Nuyi wayita dogoggora keenyaaf dhifama gaafanne, gocha sanirraa garagalle qalbi diddiranne jechuudha. Yohaannis, hoggu mooticha Heeroodin miitii obboleessa isaa fuudhuun isaaf dogoggora ta'uu himuuf. Herodi moo isa hisise. Garuu Heerood qalbii hin diddiranne ture. Booda moo Yohaansiin ajjechise (6:14-29)

Garuu seeyxaanni Waaqayyoon hin fudhanne, nuyinis homtu nun argamne. Waaqayyo waan hunda ni beeka, humnas ni qaba. Inni waan hundaa dhalatu danda'us ni to'ata (Isa 46:9-10)

Waggoota dhibbaan lakka'amnaif sabni yihudaadhaa masiichicha eeggachaa turani. Hogganaa harka diinootasaanii jalaa isaan baasu barbaadacha turan, harka Roomaanotaa jalaa. Garuu Waaqayyo sana dura gochasaanii bada irraa fagaatanii garasaatti akak garagalan barbaade. Barroonni qulqulluu akka nutti himanitti namoonni gaggaarii Waaqayyoo Yihudoota baraaruun yaalan hedduun fi haaraa badiisaanii fi badinsa ormaaf ka'an hedduun ajjeffamaniiru. Raajonni yihudaa namni isaaniin fayyisu tokko akka dhufu raajaniiru. Namni kun ykn fayyisaan (Masiichi) nama hundaa fayyisuuf yihudoota fi al yihudoota ni dhufa. Namni kun wanna gaafa Addaam cubbame sana nu harkaa facaate hunda deebisee nuu ijaaruuf jira. Kanaafis dhiigasaa itti dhangalaase. Namni kun Yesuus. Yesuusis mootummaan Waaqayyoo dhiyaatteetti. Laphee saboota keessa ta'eeti isaan fayyisaa isaan qajeelcha.

Maarqoos 1:14, 15 lakk furtuu ta'edha. Hojii wangeela Yesuus sababa kennu. Sagalee Waaqayyoo ni lallabee, ni barsiise. "Cubbuu keessan irraa garagalaa deebi'aa amanaa" jedhe.

MARIYADHAA

1. Yesuus saboota maal barsiisee (1:1, 15)?
2. Maaliif namoonni qalbii diddirratuu (1:15)? fakkaa – qalbi diddirrachuun maali?

Maqoonni Maarosin Yesuusiif kennaman

Yesuus Kiristoos (1:1)
Ilma Waaqayyoo (1:1 fi 3:11)
Yesuus Naazireeta (1:24)
Quqlullicha tokkicha Waaqayyoo (1:24)

Gooftaa (1:3 fi 7:28)
Ilma namaa (2:28 fi 8:31)
Gooftaa Sanbataa (2:28)
Ilma warra guddaa (5:7)
Muka sooftuu (6:3)
Kiristoos (Masiichichaa) (8:29)

YESUUS NAMOONNI HOJII AKKAISA HORDOFAN YAAME

Yesuus galaana Galiilaa cina deema. Obboleeyyan lama arge, simoonii fi Andiriyaas, yerooisaa kiyyoo saaphanaa qurxummii gara galaanichatti darbanii (1:16) Yesuus isaan yaameeti “koottaa na hordofaa” jedheen. Waa'ee mootummaa Waaqayyoo isaan barsiisuu barbaada. Yesuus namootuma wayitti hin galle akka isa hordofan yaamuusaa hin dagatniinaa.

Hogguma sana qurxummii kiyyeessuu dhaabani isa duukaa bu'an. Yaamicha Yesuus dhagahanii amantiidhaan isa duukaa bu'uuf fudhachuun barbaachisaadha. Innis namoota kiyyooftuu qurxummii kanaaf abdii kenne. Odo qurxummii hin taanee akka namoota kiyyeessitan isin godha jedheen (1:17) isaanis Yesuusiin gargaaranii namoota fayyisuuf isa wajjin ka'an.

Indiriyaas duuka buutuu Yohaannisidha. Yohaannis dhiisee Yesuus duukaa bu'e. Indiriyaas gara obboleessasaa simoonitti deebi'eeti. “Masihicha argina (Yoh 1:40, 41) jedhen. Kan hunda caalaa itti maxxane taa'e. Booda, Yesuus Simooniin “Maqaan kee keefaadha” jedheen. Suun Pheexroos wajjin tokkummaa afaan Giriikin, hiikkaansaas Maarqoosiin akka waa'ee Yesuus beekuuf isa gargaaredha.

Yesuus moo Filiphosis akka isa duukaa bu'uuf gaafateera. Filiphosi moo Naatinaa'elin gaafate (Yon 1:43-49) Naatinaa'el moo yesuusin “ati ilma Waaqayyooti, mooti Israa'elootaati” (Yoh 1:49) ittin jedhe. Yohaannis cuuphaatti aanee waa'ee Yesuus beekutti isa jalqabaa ta'uu hin oolu. Yeroo kana Yesuus waa'ee ergamoota Waaqayyoo kaasuudhaan ni mirkanseef (Yoh 1:51). Ilma Waaqayyoo qofatu ergamoota Waaqayyoo qaamaan isaan beeka.

Duuka butonni Yesuus hojiisaani hunda galanii isa wajjiin ka'an namoota 12 turan.

Yesuus duuka buutoota isaa amma barsiisuufi warra kaanimmoo mootummaa Waaqayyoo fi karoora Waaqayyoo cubbamtota qabu barsiisuutti ka'e.

DUBBISAA : Maarqoos 1:21-28 (Akkasumas Luq 4:31-37)

YESUUS LALLABUU FI FAYYISUU EEGALUUSAA

Yesuus gara mana sagadaa (iddoo walgeetti aadaa yihudootaa) qifrinaahom jiruu dhaqee ummata barsiise (1:21) Barsiisa isaatti ni dinqaman. Hoggantoonnisaanii yeroo mara Dilbata seera Waaqayyoo Ummataaf dubbisu. Yesuus moo mootummaa Waaqayyoo humnaan barsiisu eegale. Kanas isaan barsiisuuf mirga akka qabu dubbate (1:22). Jechootasaa keessaa humna qaba. Mootummaan

Waaqayyo akka dhiyaateeru dubbate kanaafis gara eebbasaatti akak dhiyaatan gaafate.

Seyxaanni sagalee Waaqayyo balleessuu hin dandeenye ture. Yesuus akka hin barsiifnee fi hin lallabne garuu danqaa turte. Sagalee Yesuus humnaa waan qabaniif ni iyyisiisu ture. 'Maal nurraa qabda Yesuus warra Naazireet? Nu balleessuu dhuftee?' jechaa namoonni qululluu Waaqayyo – eenyu akka taate ni beekna (1:24) iyyanii ni yaa'u turan. Wannii akkasitti isaan dubbisu afuura hamaatu isaan keessa jira. Yesuusi moo ni beeka. Inniyyu namicha odo hin taane afuura xuraawaa namicha keessa jiru ta'uu. Yesuusi 'caldhisi? Keessaa yaa'i' jedheen. Afuurri sunis namicha raaseet keessaa yaa'ee bahe.

Ummanni baayye raajeffate. Innis afuurri hamaa maal gochuu akka qabu abboome afuurichis isaaf ajajame' jedhan (1:27)

Afurri hamaa akka dubbatu Yesuus hin hayyamu sababnisaas isaanis eenyu akka inni ta'e isa beeku. (1:25:34) Yesuus seeyxaana, hoggana afuura hamaa, eenyu ta'uusaa akka dubbatu hin hayyamneef. Seeyxaanni eenyummaa yesuus akka biyyatti himus hin barbaadne. Sana dura ummanni waa'ee eenyummaa fi barsiisa Yesuus arganii jirani; afuurri xuraawanis isaaf ajajamaniran (1:27,28) Baayyonni eenyu akka ta'e amananiiru. Sababa dinqi inni hojjetee fi sababa dhugaa Waaqayyoo humnaan dubbateef.

MARIYADHAA

1. Yesuus namoota akkamii duuka buutoota godhee filatee?
2. 'Warra nama kiyyeessani qaban isini taasiisaa' jechuun Yesuus maal jechuudhaa?
3. Duuka buutee Yesuus jechuun maal jechuudhaa? (1:17-20)
4. Barsiisa Yesuusiin maaliif ummanni raajeffatee (1:22)?
5. Afurri hamaan wayita Yesuusiin argan maaltu dhalatee?

DUBBISAA ; MAARQOOS 1:29-45 (Akkasuma Luq 4:38-44)

PHEEXROOS MANATTI YESUUSIIN AFFEERE

Qifrinaahoom magaalaa Kaaba galaana Galiilaatti argamtudha. Yesuus achitti mana simoon Pheexroos tureera. Amaatiin Simoon dhukkubsatte. Kanaafis Yesuus garashee dhaqee harkashee qabee kaatee akka dhaabatu gargaare. Ho'ii qaamashiis ishii dhiifnaan kaatee isaan tajaajiluu eegalte. (1:31) Yesuus humna Waaqayyoo ittin dinqii hojjetuu fi dhibamaa fayyisu ni qaba.

Gaafa sana jiraattoonni magaalitti maaltu akka dhalate dhagahanii balbala manittiitti walgahan. (1:33) warra dhukkubsatanii fi afuurri hamaan dhuunfate gara sanatti guranii fidan. Yesuus hundumasaanii fayyisee. Barsiifni Yesuus beekkanti haa argatu malee hojii lallabuu isarrati danqaa itti uume.(1:28, 37, 38, 45)

Guyyaa itti aanu Simoon Pheexroos warra kaan waameeti Yesuusiin barbaada bahan. Inni garuu dammaqeetuma halkan sana keessa kadhachuuf adda baheera. (1:35) Abbaasaa Waaqarratti dubbata. Kadhanni humnaafi fedhi Waaqayyootti isa tursa; fedhii Abbaasaa yeroo kadhataa qabaachuun iddoo caldhisaatti barbaachisa.

Pheexroosis Yesuusiin barbaade “Namni hundi waa'ee kee dhagahee si barbaada” jedhe itti hime. Yesuusiifi moo ummatatti dubbachuun rakkisaa ture – dinqii kana caalu arguu barbaadani (1:37). Yesuus moo 'mandara itti aantu mee ni dhaqna' jedhe. Yesuus iddoodhuma tokkotti fixee akka darbee hinlallabne danquu hin barbaadne. Oduu gammachiisaa Waaqayyo darbee deemee lallabuu barbaade. (1:38). 'Kanaafin dhufe' Kanaafis isaan gama Galiilaa keessa fulla'anii yesuusi iddo walgetti saanitti itti dubbatte. Afuura hamaas ummata keessaa yaase (1:39).

YESUUS NAMA QURCII FAYYISE

Yesuus dhibamtoota fayyisuu ittuma fufe. Inni dhukkubsataan qurcii ture. (dhukkuba gogaa qaamaa hamaa). Garasaa dhufe. Jilbeeffatee Yesuus akka isa qulqulleessu kadhate. (Namoonni dhibee qurcii qaban magaalaa fi gandarra bahanii jiraatani) 'ni beeka yoo fedhii kee ta'e na fayyifta' jedheen. Yesuus waa'eesaaf ni gadde. Innis harkasaa diriirsee tuqeen. Akkas jedheen “Ni fedha. Fayyi.' si'a takkaan namichi fayye. Qaamnisaas qullaa'e (1:42) yesuusi itti aansee 'dhaqi qaama kee lubootatti agarsiisi...' Namichis dhaqee agarsiisuun fayyinasaa mirkanfate. Achii boodas gara warra firootasaatti deebi'e. Kana booda kophaa jiraachuu fi xuraawaa! Xuraawaa! Jechaa iyyuunis hin ooleefi.

Yesuus namicha fayye biroo moo akkanni namatti hin himne dhorkeen (1:44) Garuu namichi abbuma argetti dubbate. Yeroo san dura Yesuus akka garaasaatti socho'ee sabatti lallabuu ni rakkata ture. Sababnis waan namni isa dhaggeeffatuu yaa'eeru hedduu tureefi. (1:45) Isaan moo gammoojjii keessallee wajjin yaa'ani.

MARIYADHAA

1. Yesuusi yeroo namicha qurcii sana fayyise, maaliif nama tokkottuu hin himiin jedheen?
2. Namichi inni fayye sun qaamasaa warra lubootaatti agarsiisuu maaliif barbaachisee (Lew 14:2)?
3. Yesuus maaliif guyyaa san kadhatee (1:35)?
4. Yesuus eessattifaa lallabee (1:38,39)?

Hojii wangeelaa yesuus afran maalfiidhaa? (1:14, 21, 25, 31)

Bu'aan hojii wangeelaa yesuus irraa argame maalidha(1:17, 22, 28, 32)?

Akka Waaqayyo hojii wangeela ykn mul'ata isini kennuu kadhatani

DUBBISAA : MAARQOOS 2:1-12 (Akkasuma Luq 5:18-26)

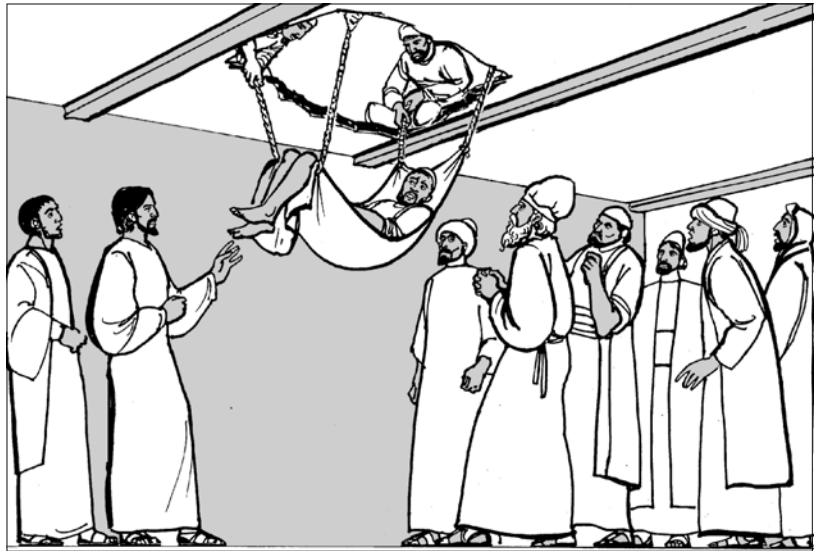
YESUUS NAMA NAAFA FAYYISE

Yesuus gara mana Simoon Pheexroositti deebi'e. Ummanni baayye kana dhagahee garagalee dhufuun hanga iddoon dhaabatan hanqatutti mana guutan (2:2) Yesuus dhugaa sagalee Waaqayyoo isaaniif lallabe. Sababa innis sagalee Waaqayyoo ta'eef. Inni sagalee Waaqayyoo qaamaan jirudha. Sagaleen Waaqayyoo aduu gammachiisaa (wangeela) jaalala Waaqayyoo Yesuusiin mul'atedha.

Manneen Israa'el kan ijaaraman dhagaa gurguddaa fi qoqqonidha. Irra deemuun ni danda'ama.

Kaan ammoo baaxii mukaa fi baala ykn ruufaan ijaaramu

Namoonni afur hiriyyaasaanii naafa ture baatanii, gara mana Yesuus jirutti fidan. Garuu seenuu hin dandeenye; kanaafis baaxiitti ol bahanii saaquun sireedhumasaatiin gadi buusani, miilla yesuus jala godhan. Waaqayyoo amantiin namoonni waan gaarii akka godhan ni gargaara.

Namoonni amanti qabanis

waan gootummaa ni godhan sababnis waan Waaqayyotti amananiifidha.

Yesuusis amantiisaanii argeef isa dhukkubsateen “Cubbuun kee hundi siif dhiifameeraa” (2:5) ittin jedhe.

Fariisonnii fi barsiiftonni seera Muusee ta'an muraasni waan yesuus jedhetti dhagahanii, amanani. Garuu harki caalaan ni komatani “Eenyu cubbuu namootaaf dhiifama kan godhuu? Kana Waaqayyoo qofaatu danda'a (2:7) Inni maqaa balleessituudha jedhaniin. Maqaa balleessuu jechuun faallaa Waaqayyoo dubbachuu (Far 74:18, Isa 52:5, Rom 2:24) jechuudha. Bara KM, yihudoonni nama maqaa balleessummaan isaan biratti komatame dhaqaadhaan waqaranii ajjeesu ture. (Lew 24:11-14) Garuu dhugaa Waaqayyoo waa'ee Yesuusirratti qabu hubachuu hin dandeenye.

Yesuus moo waan isaan yaadan ni beeka ture. “isa kam jechuutu irra wayya” jedhee isaan gaafate. “Cubbuun keessan isiniif dhiifameera” ykn “ka'ii, siree kee baadhuu deemi” jechuutu irra wayya turee jedheen kanas kan jedheef ilma Waaqayyoo ta'uusaa beeksisuufi biyya lafaarratti humna akka qabuu fi cubbuudhaa dhiisuu fi fayyisuu akka danda'u agarsiisuufi (2:9,10) kanaafis namicha fayyise.

Namni hunduu inni dhibame ka'ee gara manasaa yoo deemu arganii

Waaqayyoon galateeffatan “Waan akkanaa kana amma dura hin argine” (2:12) jedhani.

Lakk 2:10 keessatti Yesuus “ilma namaaf” jedhee of yaameera. Jechi 'ilma namaa' jechu Waaqayyotu kitaaba quqlullu keessatti Hizqeelin ibsuuf fayyadame, raajicha Waaqayyoof Daani'eel fi Yohaannis yeroo Yesuus yaaman 'ilma namaa' jedhaniiru. Eenyutu humnaa fi aboo Waaqayyo waliin jiraa (Dan 7:13, 14, Mul 1:13-18)

Lakkoofsi kun waa'ee Kiristoos dhugaa biroo nu barsiisa bu'uura amantii aboo fi humna Waaqayyoo ittin cubbuuf dhiifama godhu qaba (2:10)

Dhumarratti, 'ani kaniin dhufe cubbamoota argee akka ana hordofan taasisuudha' (2:17) jedheera. Kun hanguma hardhaatu hojii wangeela Yesuusidha.

DUBBISAA : Maarqoos 2:13-17 (akkasuma Luq 5:27-32)

YESUUS CUBBAMOOTA HIRIYYOMFATE

Yesuus gadi bahee gumii naanno harootti walgahee dhaabbate dubbate. Namoota waan hunda dhiisanii isa wajjin bu'uu danda'an gaafate. Gaafa kana abbaa ashuuraa, Leewi, isa Maattewoos jedhamu argate. Abbaan ashuraa mootummaa Roomaaf hojjeta ture, waan amanamtoota hin taaneef ummanni hin jaalatuun. Ummata yihudaa irraa ashuuraa guddaa guuran. Yihudoonni isaaniin cubbamtoota ittin jedha. Lewiin hojii ashuuraa guuruu dhiisee Yesuusii duukaa bu'e (2:14)

Leewiin Yesuus gara manaatti afeere. Hordofoota isa waliin. Barsiisonni seeraa kan ta'an yihudoonnifi fariisonnis achi turan. 'Maaliif Yesuus warra ashuura guuranii fi cubbamtoota waliin nyaataa? Jedhanii gaafatan. Yesuusi moo deebisee 'dhibamtoota malee warra fayya buleessaaf ogeessa hin barbaachisu' jedheen. Warra dhukkubsatantu doktoora barbaadu. Warra Waaqayyo wajjin walargan itti fakkaatutti yaamuu hin dhufne. Ani kaniin dhufe cubbamooni akka na duukaa bu'an yaamufidha. (2:17) yesuus warra gargaarsa barbaadan gargaaruu dhufe. Qaamasaanii fi lubbuusaanii fayyisuu barbaada. Isaan kun Yesuusii haa simatu malee abbootiin amantaa garuu isa fudhachuu hin barbaadne. Isaan darbaniitu masihicha biroo dhufu eegu turan malee Yesuusii hin barbaadne. Kanafidha Yesuus isaaniin dhiisee warra lapheensaani jabaatee fi sammuusaanii cufame, warra isaaf gurra laatani dhaggeeffatanitti dubbachuu kan filate.

MARIYADHAA

1. Kan akka Waaqaatti cubbuu namaaf dhiisu yesuus qofaa?
2. Yesuus maaliif “fayyaaleessa qoricha hin barbaachisu?” jedhe?
3. Maaliif abbootiin amantaa yihudaa yeroo Yesuus namoota badoo ta’an wajjin nyaatatti dhiyaate aaranii?
4. Maaliif namoonni badaa gara yesuus dhufanii? Namoota al-amantii wajjin hiriyummaa nu barbaachisa?
5. Waa’ee Yesuus dhugaa maal barannaa lakk 5, 8, 10 fi 17?

DUBBISAA : Maarqoos 2:18-22 (akkasuma Luq 5:33-38)

YESUUS HAALA HOJMAATA GAARII AGARSIISE

Farisonni isaan qofti akak nama gaarii ta'an yaadu. Ni soomu, sunis, hanga yeroo ta'eef nyaata hin nyaatani seera Waaqayyoo hunda ni abboomamu. Waaqayyo namni hunduu cubbamaa ta'uu dubbateera. "Namni waan gaarii godhu tokkolle hin jiru. Tokkollee ..." (Far 53:3) Phaawuloos akki jedhe 'kan Waaqayyoof sirrii hin jiru (Rom 3:10) Duuka buutonni Yohaannis ni soomu. Namoonni waan hedduuf soomuu.

- a) Yoo namni du'u gaddasaanii agarsiisuuf (Far 35:13)
- b) Waa'ee Waaqayyo yaaduufi isa Waaqeffachuuf (Neh 1:14)
- c) Waa'ee guyyaa ayyaanaa seera jiru kabajuu, akka guyyaa ayyaana araara yihudootaa

Waan barbaachisaa ykn guddaa ta'eef kadhatarra turuuf Yesuus waa'ee sooma gaayilaa yihudootaa dubbateera. Idaayyaafi idaayyittiin balbalasaanii keessummootaaf akka seenan banan. Keessummoonni isaan daawwatan, nyaatan warreen gaayilaafis gammadan. Innis kun hundi kan ta'u wayita, idaayichi, isaan wajjin jirudha. Inni moo kan isaan wajjin ta'u danda'u yeroo yartuufi yoo ta'u isaanis ni gammadan. Achi innis ni ajjeeffama, isaanis ni gaddu. Yeroon itti soomanis yeroo sana. (2:20). Yesuus waan foyya'aa isaanitti agarsiisuu dhufe. Garuu yaada dullooma, yaada haarawaan malmakuun badaa hin hojjetu (2:21, 22). Namoonni daandisaanii dullooma dhiisanii akka isa hordofan barbaada.

DUBBISAA : Maarqoos 2:23-28; 3:1-6 (Luq 6:1-11)

YESUUS GAAFA SANBATAA NAMA FAYYISE

Farisoonni aaranii isa ajjeessuu akka barbaadan Yesuus irratti beekke (3:67). Guyyaa gooftaa guyyaa Sanbataa waan hin hayyamamneef hojjechuu irratti itti ka'ani. Karaa jechoota isaa isa miidhuuf karaa barbaadata turan.

Yesuus nama harki naafate dhinse. Akka deebi'ee hojjetu godhe. Yesuus kan fayyiseen gaafa Sanbataati. Yesuus waan warri fariisotaa yaadanisa gaafachuuf jedhan arge "yoo Sanbata hojjenne maal jedha seerrii?" Gaariidha moo yaraadhaa? (3:4). Namni hin deebifna

San dura wanni jedhanii ture duuka buutonni Yesuus gara ooyirutti goranii asheeta ciratanii nyaataniiru guyyaa Sanbataan jechuun komataniiru (2:23-24) yesuus warra Fariisotaatti aare garuu moo isaaniif dhiise sababnisaas waan laphee jabaataniifi (3:5) waa'ee kanaa Fariisonni homaa hinjenne garuu haala itti isa ajjeesan karoora baafatan. (3:6) yesuus namicha harka nafaaf gara laafeessa ta'e garuu moo abbootii amantii ni tuffate sababa laphee jabaataniif. Guyyaa Sanbataa waan gaarii gochuun sirrii ta'uu ni beeka. Sanbanni kan namaaf kenname Waaqayyoof ulfina akka kennuufi (2:27) lakk 28 irratti hogguu Yesuus 'ilma namaa jedhee' ufiisaa ta'uu hubadhaa. Yesuus gooftaa hundaati.

DUBBISAA : Maarqoos 3:7-19

YESUUS NAMA KUDHA LAMA FILATE

Yesuus gara mana naannoo haroo jirtuu dhaqe. Isa dhaggeeffachuufis ummanni baayyee yaa'ee dhufe. Ummannis waldhidhiibaa Yesuusiin lallabsani. Kanaafis yabalaa irra bahee gara haroo keessatti hiiqee dhaabachuun barsiisuu itti fufe. Sagaleensaa haroora qaxxaamuree dhagahama. Booda garuu gara gaaraatti bahe.

Yesuus godina kanatti namoota baayyee fayyise (3:10) Afuura hamaa akka ilma Waaqayyoo ta'uusaa hin iyyine abboome. (3:12). Afuurri qulqulluu hin ta'iin akka isa ulfeessan hin barbaadne, sanaanis Waaqayyoon sirriin wal argachuu ni danda'a. Ummanni isatti amanee jaalalaan garasaa akka dhufu barbaada. Inni afuura xuraawaa, isatti kan amanu, sodaadhaan iyyu hin barbaadu. Kun jeequmsa uuma, barsiisasaa ni danqa fi yeroosaa hidhaa dura qabu jalaa gabaabsa, Mootummaan Waaqayyoo akka hin guddanne seeyaanni danquuf waan hunda ni godha.

Ganama tokko, miiltoowansaa walitti qabee namoota kudha lama keessaa filate. (3:14)

- akka isa wajjin ta'aniifu
- isaan barsiisuuf
- akka bahanii lallaban isaan erguuf
- akka namoota fayyisaniifi afuura hamaa abboomaniif humnasaa isaaniif kennuuf ture (3:15)

Namoota filataman keessa yihudaanis ni jira. Namni kun boodarra akka karoora Waaqayyootti yesuusin ni gana. (Yoh 6:70-71 ilaalaa) waggoota sadiif, yesuus duuka buutoota kudha lameen akka ergamtoota Waaqayyoo ta'aniif isaan leenjise. Kanaafis 'ergamtoota' jedhee isaan yaame. Fayyinni karaa Yesuus

DUUKA BUUTOOTA YESUUS KUDHA LAMEEN (Maarqos 3:13-19)

Simoon Beetesaayidaa irraa, qurxunnii kiyyeessa. Yesuus maqaa **Pheexroos** ykn keefaa jedhe moggaaseen (kattaa) jechuudha.

Yaaqob, ilma Zabdiwoos, '**Yaaqob hangafa**' jedhameefi **Yohaannis**, obboleessasaa

Indiriyaas, obboleessa Pheexroos (Yoh 1:40)

Filiphoos, isa barbaadamefi argame

Naatinaa'el, isa **Barxalomoos** jedhame (Yoh 1:43)

Toomaas (Yoh 11:16; 14:5)

Yaaqob, ilma Alfoos, ykn '**Yaaqob quxxisuu**' (Marq 15:40)

Maatwoos, Umman ykn gibira guurtani Leewi jedhan (Matt 10:2)

Taadiyoos, Yuudaa

Simoon hinaaftu (Luq 6:15)

Yuudaa Aspoortu, isa booda yesuusin gane.

Kiristoos ta'uu oduu gammachiisaa akka deemanii dubbataniif isaan leenjise (waa'ee ergamoota ibsituu Kitaaba Quqlulluu keenya HoE irratti barreeffame dubbisaa)

MARIYADHAA

1. Gaafa Sanbataa asheeta cirachuun dogoggoraa?
2. Namoonni maaliif soomuu?
3. Gaafa Sanbataa waan akkamii gochuutu nuuf ta'aa?
4. Gaafa "Sanbanni namaaf tolfame" jedhu Yesuus maal jechuusaatii (2:27)?
5. Garaagarteen barsiisa Yesuusiifi abbootii amantaa gidduu jiru maalidhaa?

Waa'ee Yesuus dhugaa maal barannaa 2:19, 20, 28, 3:4, 8, 14?

DUBBISAA : Maarqoos 3:20-25 (Akkasuma Luq 11:14-23)

HUMNA WAAQAYYOO SEEYXAANARRATTI

Yesuus nama keessaa afuura hamaa baasaa ture (1:39) fi Fariisonnis waa'eesaa mariyataa turan. 'Afuura hamaa baasaa jira' jedhani. 'hangafa seeyxanaan kana godha' (3:22)

Yesuus garuu 'akkamiin seeyxanni darbee seeyxaana ariiyataa' jedhee isaan gaafate. Isaan homaa deebisuu didnaan isaan agarsiisuuf suuraa sadii fayyadame.

- a) mootummaa namootaa wal waraanan
- b) maatii namootaa wal lolaa jiran
- c) seeyxaana deebisee of lolu

Biyya lafaa kanarratti mootummaa afuuraa lamatu jira. Innis mootummaa Waaqayyoo isa ifaa fi jaalalaa fi mootummaa seeyxanaa isa dukkanaafi hamaadha. Afuuronni seeyxanaa dhugaa jibbuun tajaajiltoota Waaqayyoo gaadu. Kanaafis Yesuus miltoowansaa akka kadhatan kan barsiise. 'namarraa nu oolchi malee' (Matt 6:13)

Mootummaa Waaqayyoo keessatti, amajaajiin mohatamtee cubbuunis dhiifama argateera. (3:28) Garuu kan afuura qulqulluu Waaqayyootti bu'uu dhiifama hin argatu (3:29) Innis kana kan jedhe barsiisonni yihudaa farra afuura Kiristoos waan dubbataa jiraniifidha. (3:30)

Seexanni 'nama jabaa' dha dubbi mammaaka Yesuus keessatti (3:27) Inni ummata cubbuu keessatti qaba (hidha) Garuu moo Yesuus seeyxana caalaa jabaadha. Yesuus nama jabaa san hidhee hidhamtoota gad lakkisuu dhufe. Yesuus afuura hamaa ni ariiya. yesuus namoota cubbuusaanirra isaan furuuf dhufee, du'e. (Gal 3:22) Inni ummata kan seeyxaanaan qabameefi seera amanti namtolcheen hidhaman walaboosuu dhufe. (Gal 3:23)

YESUUS HAADHASAA FI OBBOLEYYANSAA

Yesuus haadhasaafi obboleeyyansaa dubbisuu diduun nuun nu ajaa'ibuu danda'a. Garuu lak 3:21 darbeerratti akka ifatti mul'atu isa fudhatanii adeemuu

dhufani. Isatti marmani waa'ee isaaf kan namoonni jechaa jiranitti ni shakkani. Akka waan maraateetti lakka'ani. Isaan wajjiin walmomuu hin barbaadne.

Kanaafuu, gadibahee maatiisaa dhaawatuu dhabuun, Yesuus akka isaan fedha Waaqayyo hin cabsine mirkanfata. Akka isaan farra fedhii Waaqayyo hin deemneefis gara laafina itti agarsiise. Ummata karoora Waaqayyo isaaf guute wajjin turuu barbaade – yaa'iin akka isaan barsiisu warri barbaadanii fi isaan fayyisu barbaadan wajjin. Hundinu haadhasaa fi obboleeyyansaa ta'uu dubbate. 'kan Waaqayyoof ajajame hundi obboleeyyan koo fi haadha kooti. (3:35)

Yesuus haadhasaa fi obboleeyyansaa irraa garagaleera hin jenne. Yoo gadi bahee isaan ilaale, waan fedhaa fi akeeka Waaqayyoo cabsanii isa fudhanii adeemuuf waan ta'eef isaan akeekkachiisu danda'a. Isaan wajjin wal haasa'u hin barbaadne. Kanaafuu warreen fedha Waaqo guutan wajjin turuu filate. Maatiisaaf waan sirrii fi waan gaarii godhe.

Yeroo muraasa maatiwwan keenyaa fi aanteen keenya waan Waaqayyo akka goonuuf nurraa barbaadu akka darbine hin gooneef nu danqu. Dhimmamuu

Maatii

Maatii jechuun aadaa adda addaa keessatti wanta addaati. Gara dhihaati, maatii jechuun ijoollee fi ijoollee akkaakooti. Afrikaatti fi biyyoota heddu keessatti, maatiin firoota, eessuma, wasiila, aadaad indootoo fi miseensa aantee maatiiti. Maatiin kiristiyaanaa kana caalaa ammata. Warra Waaqayyoti amananii fi akka inni jedheu jireenya haarawaa isa Kiristoos keessaan jiraachu barbaadan dabalata maatiin Yesuus lakk 3:34 keessatti tuqu gara jireenya Kiristoos isa haarawaati warra lammata dhalataniiti. Akkuma maatii biro, hawaasni jabaa jireenya walgargaaru ni jira. Kanaaf, gamtaa kiristaanaa kamuu keessatti, waliif yaaduu, gamtaa gara laafinaa fi qophii wal tajaajiltu arguu qabna. Hangafoota maatiif kabaja kennuufi garuu kenna miseensootaa jajjabeessu ijoollee labata haarawaaf ogummaan dhugaa Waaqayyoo barsiifamuu qaba.

Faayidaan maatii kiristaanummaa warraan gamtaa aadaa biro keessa jiraniif qoodamuu qaba. Kiristaanonni biyya hundaa obboleeyyan maatii kiristaanaati. Wal arguun, nagaa gaafachuun, waan qaban waliif qooduun addunyaaf akka fedha Waaqayyooti nagaan wal wajjin jiraachuun maal akka ta'e agarsiisifna. Amantoonni kana gochuu akka danda'aniifi Yesuus afuura qulqulluu isaaniif erge. Yoo kiristaanonni dhaggeeffatani, ni abboomamu ta'e 'Daandichi kana, irra adeemaa' (Isa 30:21) tajaajilaaf amantoota hundaan gamtaa ni qabaanna. Daandii fi aadaa keenya dulloomaa tajaajila, waaqeffanna fi amanti dhugaa nu jalaa gufachiisu (Isa 30:32) darbane gatu qabna. Yoo kana Waaqayyo badhaadhina nuuf fida (30:33)

Yesuus 'hooloota gara kanatti hin madaqne hoolota biroon qaba. Fidee itti dabaluu naaf ta'a, yoo kana ana dhaggeeffatu, horii tokkoo fi tiikee tokko naa ta'u (Yoh 10:16) jedhe. Maatiin Waaqayyo jaalalaa fi gamtaa qabu nagaa fi badhaadha sabaa fida. Walaboomaan Orma jaalalaan tajaajiluu mallattoo maatii kiristaanaati. Waan warri kaan jaalalaan walaba ta'anii hojjetan irraa dantaa argachuu hin qabu.

jaalalasaaniis beekuu qabna. Garuu fedhiin Waaqayyoo maal akka ta'e fi hoggu nuyi murtii maatii kenninu nu wajjin ta'uun akka nuyi waan guddaa hin balleessine nuu haa gargaaru.

Seeyxaan jaalalaa fi soda maatiitti fayydamuun hojii wangeela Yesuus danquuf yaalii godheera. Ta'ullee miseensonni maatii nu cabsu. Hin aariina, kofla dabarsa Maatiin muraasni hidhata hawaasummaa gaarii qabaatu. maatiin muraasni hidhata hawaasummaa gaarii qabaatu. Garuu caalatti yoo maatii Waaqayyoo wajjin ta'e gaaridha keessattuu warra deegaa fi barbaadamee ta'aniin.

MARIYADHAA

1. Yesuus jaalala haadhasaa fi maatiisaaf qabu akkamitti ibse?
2. Nuyi maatii Waaqayyoo iddila addunya ta'uu keenya maal goonee agarsiifnaa (3:34, 35)?
3. Lakk 3:28, 29, 35 irraa dhugaa Waaqayyoo maal barannaa?

Walgaahii xixiqqoo fi gurguddaa barsiisuudhaaf gatii maal qabaa (3:7)?
Namoota akkamitti leenjiftuu (3:14,15)?

Mammaaksa

- Yesuus duuka buutootasaa barsiisuuf mammaakatti fayyadame. Mammaaksi seenaa gabaabee guyya guyya ta'eeti garuu gadifageenyaafi hiikkaa afuuraa qabudha.
- Mammaaksa duuka buutosaa boodarra ibsa (4:13)
- Warri dhugicha baruu hin barbaadne jamaa keessa jiru. Hin dhagahan, hin hubatan (4:12, 24-25)
- Dhugaa Waaqayyoo warri bekuu qaban, dhugaa mammaaksaa beekuuf yaalii godhan
- Hafuurri Quqluluu dhugaa jiru ilaalaatti lapheetti ni ibsa, waan Waaqayyoo barbaadu (Matt 13:14-15)
- Dhugaa Waaqayyoo sabni dhagahu barbaadu. (4:9) caalatti ni barata, ni jijjirama.

Faayicaan mammaaksaan barsiisuu

Warra dhugaa Waaqayyoo barsiisanii lallabanii, oduu gammachiisaa waa'ee Yesuus fayyisaa keenya gorsi gaari kunooti.

1. Ergaa keessan salphaa godhaa
2. Mammaaksa jireenya mootummaa Waaqayyoo agarsiisu himaa
3. Seenaa aadaa, umrii fi muuxanno keessanii fayyadamaa
4. Waan jechuuf jettan akka isinitti hime afuura qulqullu kadhaa
5. Seenicha bifa diraamaa fi dammaqinaan dhiyeesaa
6. Akkuma Yesuus godhe (4:8, 21, 28, 32) baayye jajaa akka dhaggeeffattoonni kolfaniifi.
7. Dhugaa Waaqayyoootti dabaluuuf seencha yaadadha (4:14-20, 26, 30)
8. Akkatti seenichi dhugaa hubachuuf gargaaru ibsa (4:33)
9. Warra caalaatti hubachuu barbaadan barbaadu (4:34)

DUBBISAA Maarsoos 4:1-34 (akkasuma Luq 8:4-15)

MAMMAKA QOTEE BULAA FI SANYII

Yesuus gara yabalaa seenee ummata barsiise. Guyyaa qabnaa kana ummanni sagalee galaanarra dhagaha ture.

Mammaaka kana keessatti, qotee bulaan sanyii falaasu sun akkuma nama wangeela lallabuuti. Sanyiin moo dhugaa sagalee Waaqayyooti – Sagalee gammachiisu. namni sana dubbatu, ‘ni falaasa’ addunyaa keessa. Inni facaasaa ykn ragaadha. Kan raga ta’uu moo nama waan beeku ykn waan kana dura dhagahe dubbachuu danda’udha.

Qotee bulaan sanyiisaa qalqalatti naqatee, hanga danda’u darbatee falaasa (4) jechoonni Yesuus akkana turan. Lapheen banaa ture akka biyyee gaariitti sanyicha fudhata. Laphee jabaan garuu hin fudhatu.

Booda yesuus mammaakicha duuka buutootasaaf ibsa

Laphee gariin akkuma daandichaa gogogaadha. oduu gammachiisaa Yesuus Kiristoos hin fudhanne. Gatii lafichi jabaa ta’e sanyichi biqiluu hin dandeenye.

Lafa kattaa jechuun laphee daftee fudhattuu garuu moo yoo rakkoon dhufe

© GRN

kan sagalee Waaqayyo gattudha. Iseen kattaa gidduu daftee guddatti. Garuu biyyeen jiru xiqqoo guddina biqilchaaf jira. Yammuu aduun ho'u biqilchi gogee du'a. Seeyxaanni dhufee ergaa isaan keessatti biqilee ture sana fudhatee adeema. (4:15)

Sanyiin qotee bulaan qoree gidduu facaase jireenya waan hedduun guutame dubbatti. Asitti diina lubbuu sadantu ibsame. Kun hidda amantii reefu qaballe ni balleessa (Matt 19:22)

Waan addunyaa kanaa wanna baayyee eegi soqee booda jaalalli maallaqaa, barbachi gammachuufi injifannoo (1Yoh 2:16)

Sanyiin biyyee gaariirra faca'e akkuma laphe banama irra bu'eeti. Biyyeen gaariifi gadi seenee qotame sanyi fudhachuuf gaariidha. Inni biqilee ija ni godhata. Sanyichi dhugaa amantii Waaqayyoo jireenya haarawati hojii gaarii isa hordofee dhufudha.

Hogguu dhugaa Waaqayyo namootaaf himnu sanyi facaasaa jirra. Ykn yeroo Kitaabni quqlulluu akka dubbisan kenninuufi. Namoonni gariin hin caqasani. Gariin ni dhagahu hin hubatani. Gariin Yesuus duukaa bu'uuf ariifataniiti dafaniitu moo abdii buusu. Sababa amantiisaanii dadhabduudha. Gariin moo gammachuun 'dandii yesuus haarawaa' hordofu daandiisaanii durii gadhisu sabanisaas wanna yaada haarawaa yaaluuf jedhaniiti.

Yesuus moo yoo kun isaanii hin galle homtuu isaanii galuu akka hin dadneenye akeekkachiise (Marq 4:13) Inni kun Isa raajichi Isaayyaas (4:12, Isa 6:9, 10) keessatti sirriitti akeekkachisedha. Warreen dhagahanii hubataniif moo mootummaa Waaqayyoo keessatti jireenya firii qabeessa jiraatu. (4:20) Mammaaksi kun garaagartee namoota fayyanii fi badan gidduu jiru agarsiisa. Warra sagalee Waaqayyoo sirriitti hin dhageenyee irra waan gahuu agarsiisa. Garuu namoonni baayyeen kana hin hutatani. Garuu mogolee hin buusiinaa warri sagaleesaa dhagahan makara gaarii hammachuuf jiru. (4:20)

Yesuus akka ibsaati. Ol ka'uu qaba. Yoo kana dhugaa Waaqayyo ummanni arguu ni dadna'a. (4:22, Yoh 1:4, 5) waan ofiif argattan Ormaafis dabarsaa. Ibsaan Waaqayyoo warra kaanis argee isinis caalaatti argattani (4:24)

MAMMAAKSA WAA'EE MOOTUMMAA WAAQAYYOO

Duuka buutonni Yesuus waa'ee inni mootummaa Waaqayyoof jedhe hin hubanne, kanaaf Yesuus fakkeenya jireenyasaanii itti fayyadame dubbate. Namni biqiltuu dhaabu akkuma nama sagalee Waaqayyoo lallabuuti. (4:26) sanyichi akka ofiin margu ni amana (4:27,28). Gaafa makarasaa akka inni sanyii gaarii godhatu ni amana. Sanyiin marge hojii afuura qulqulluu jireenyaa namootaa keessatti ergaa sagalee Waaqayyoof lapheesaanii banedha.

Qotee bulaan makara tolchuu hin danda'u. Amantiilen furuu qaba. Hangasitti hojjettoota isaa wajjin horii irraa eegaa qananiisa guyyaa eeguu qaba; sambira, ilbiisaafi aramaa fi qilleensa irraa eegaa.

Yesuus waa'ee mootummaa Waaqayyoo mammaaksa biro isaanii dhiyeesse. Akka biqila daftee biqilteettid ubbate yeroo waggaadhaa gadii

keessatti biqila hunda dura dafttee guddatti.

Mootummaan Waaqayyoo lafarratti akka waan xiqqootti eegala. Hordoftoonni Yesuus warra barbaachisoo miti. Namoota aboo homaa hin qabne gaddeebitoota. Bara jireenyasaaniis mootimichi addunyaa beekkamturra faca'a (HoE 1:8, 17:6)

Hardha, dhugaan bakkayyu faca'a. Namoonni ykn dhugaa Waaqayyo ni tuffatu ykn ni amanu, duuka buutee Yesuus Waaqayyo ni makarata, Yesuus garuu hojjetoonni makaricha xiqqaachu akeekachise (Matt 9:37)

MARIYADHAA

1. Kan gurra qaban haa dhagahan jechuun Yesuus maal jechuudhaa (Marq 4:9)?
2. Raajichi Isaayyaas waa'ee laphee hadoodaa maal jedhee (4:12, Ermiyaas 17:9) irratti?
3. Lafti gaarii maalidhaa?
4. Sanyiin laphee namootaa keessatti biqiluu maaliin gargaara?
5. Lakk 4:14 keessatti waa'ee Waaqayyoo fi lakk 4:15 keessatti waa'ee seeyxaana maalfaa barannaa?
6. Namoonni dhugaa sagalee Waaqayyoo akka hubatanif maal isaan gargaaruu dandeenyaa (4:33)?

Sanyii eenyutu facaase (lak 26)? Eenyu guddisee (lak 27, 28)? Eenyu makaree (lak 29)? Facaasuu fi makaruu keessaa qabduu? Afuurri qulqulluu akka qoodasaa godhuuf ni kadhatuu, ni amantuu? Mootummaa Waaqayyo bal'isuuf kutaan Kitaaba Quqlulluu kamtu leenjisuuf barsiisuuf oolaa? Hojjettoonni makarichaa akka baayyataniif ni kdahatuu (Matt 9:38)?

DUBBISAA : Maarqoos 4:35-41 (akkasumas Luq 8:22-25)

DUUKA BUUTONNI HAROO CEHAN

Yesuus duuka buutonnisaa gama haroo akka isa seesisan gaafate. Wayita haroo cehaa jiranitti, wajabiifi danballi yabalaa xiqqati cabsuuf ka'e. Duuka buutonni ni qaanfatan Yesuus garuu hin qaanfanne. ciisee ture.

Barsiisaa yoo dhumnu si hin gaddisiisuu jedhani Yesuusitti iyyani (4:38) Yesuus ni dammaqe. Innis qileensichaan 'caldhisi! gab jedhi' jedhe. Qileensi dhaabbate haroonis tasgabbaa'e. Danballi gab gochuuf yeroo fudhata ture. Duuka buutonni yoo akkana ta'u kana dura arganii hin beekani ture.

Wal ilaalan isaan keessaa

tokko tiikse, eenyu kunii? Danballi fi qilleensi isaa abboomame (4:41) Isaan qilleensicha ni sodaatan fi Yesuusiniilee ni sodaatan. Inni namaa oli, inni Waaqayyo! Akka dadhaban baruu barbaade.

Hogguu lapheen keenya akka galaanaa ta'ee qubachuu dadhabu, Yesuus waanuma walfakkaata nuun jedha, "Gab jedhaa! ani isin wajjini, Na amanaa'

DUBBISAA : Maarqoos 5:1-20 (Akkasuma Luq 8:26-39)

YESUUS NAGAA GARA LAPHEE NAMOOTAA FIDA

Galaanicha cina, siidaa fi holqa itti reeffa gatantu jira. Namni daggala achi jiraatu (5:3). Afurri xuraawaa (hamoon) jabaa akka aaru isa godhan ummanni cancalaan isa hidhuu barbaadan, garuu isaan cabsee deeme.

Hogguu Yesuus yabalaa keessaa bu'ee deemu namni argu isatti fiigee miilsaa jalatti kufe (5:6). Afuuronni hamoo Yesuus eenyu akka ta'e ni beeku. Yesuus 'maal narraa barbaadda, ilma Waaqayyoo guddaa? jedhani afuuronni hamaa iyyani. Maqaa Waaqayyoon akka nu hin mine (5:7) jedhaniin. Afuuronni xuraawaa Yesuus eenyu akka ta'e ni beeku. Iyyasuusin ni sodaatu. Ilma Waaqayyoo ta'uusaa ni beeku. Akka isaan irratti aangoo qabus ni beeku. Kanaafis isa sodaatu (Yaqob 2:19) Yesuus gooftaa uumama ta'uu beeku. Afuuronni hamoo hundi waan isaaf abboomamaniif isan ifata.

Maarqoos kanaafu akka Yesuus aangoo qabu nutti agarsiisa. yesuus afuuronni hamoo gara homaa booyyeetti galan hogguu booyyeen gara harooti

© GRN

didichan argee akka fayye hubate. Afuura hamaarraa walaba ta'e. Innis yesuusitti amanee Waaqayyoon galateeffate. Garuu namichi booyyee arge ni baqata. Gara magaalatti deebi'anii wanna ta'es dubbatan. namoonni hogguu seenaa kana dhagahan, ufumasaanii arguuf kaatani garas dhaqan (5:14)

Namni sammun nagaa, miila Yesuus jala cal'ise ta'a namoonni magaalaa irraa dhufan sodaatan. Kana dura nama afuura hamaa kana ni baqatu ture. Amma moo humna Waaqayyo arganii sodaatan (5:17) Booyyeesaanii dhaban, kanaafu Yesuus achii akka isaaniif deemu kadhatan.

MANA GALAA MAATII KEESSANITTI HIMAA

Namichi qarqara galaanaa Yesuus bira dhaabate, Hiriyyaa hin qabu, waan nyaatu hin qabu, hojii hin qabu, iddo jireenyaa hin qabu. 'Si wajjini ni dhufa' jedhe yesuusii gaafate (5:19) Yesuusis 'gara manaa dhaqiiti maatii keef waan gooftaan siif godhe isaanitti himii ...' jedheen (5:19) haadha jalaa hatee ture. Amma yeroo itti gara mana maatiisaatti deebi'ee waan Yesuus isaaf godhe himuu fi warra kaanittis argarsiisudha. namni kun gandoota haroo Galiilaa gara bahaa jiran kudhan keessatti deemee dhugaa bahe. Ummanni kun al-yihudootaati. Yesuus gama haroo kaaniitti gara yihudoonni jiranitti cehe (5:21)

Mortoonni ykn sagaagalttonni ykn dhugduun ykn machooftuun ykn maatii keenya ni jeequ ykn ni hammeessu. Kana gochuudhaan afuura hamaa gara jireenya keenyaatti waamne. Humna Yesuus qofatu afuura kana baasuu dadna'a. Yesuus qofatu jaalala bilisummaa fi afuura jaalalaa of to'annoo nuf kenna (2Xim 1:7) Namni kun ofumaan gara yesuus dhufu yaadadha (5:6) Hogguu Yesuusis afuura hamaa abboomu dhugaatti walaba ta'e.

MARIYADHAA:

1. Waa'ee Kiristoos dhugaa maal barannaa 4:39?
2. Namni afuura hamaa maaliif yesuusiin dhaqabuuf itti fiigee (5:2,6)?
3. Afuuronni hamoo waa'ee Yesuus ni beekuu?
4. Jiraattonni magaalaa iddoo awwaalaa yommuu gahan maal arganii? (5:15)?
5. Namichi maal gochuu barbaadee (5:18)? Yesuus akka maal isaadhaa godhu barbaadee (5:19)? Maaltu moo ta'ee (5:20)

DUBBISAA : Maarqoos 5:21-43 (Luqaas 8:41-56)

AMANTII DUBARII DHIBAMTEE FI HOGGANAA YIHUDOOTAA

Jaarius hogganaan mana sagadaa tokko, dhufee miila Yesuus jalatti lafa dhahe "Intalti koo na jalaa du'uufi" jedhe. 'koottuuti harka kee irra naqi' jedheen (5:23)

Warri Yesuus marsanii jiran isa dhidhiiban, dubartiin achi keessaa dhukkubsatte tokko moo garasaa dhufte. Isheen maallaqa qabdu qorichatti fixate, garuu itti caale malee hin fayyine. Garuu amantiin gara Yesuusitti hiiqxee fiixee wayyaasaa tuqxe; ni fayyite.

Waaqayyo yeroo mara gaaffii keenyaa deebii ni qaba. Yesuus garagalee

gaafate. 'eenyu na tuqe' innis isa keessaa humni bahuun itti dhagahame. (5:30. Luq 8:45) Humni wayyaasaarra hin turre, Isa keessa ture.

Dubartiitiinis fayyuushee beekteerti. (5:29). Isheenis gara fulasaa duratti dhuftee miilasaa irratti kufte. Innis 'amantiin kee si fayyiseera' ittin jedhe 'nagaadhaan deemi fayyiteetta' (5:34) jedheen. Eenyuyyu jecha akkanaa kana dura dubartii kanaan jedhee hin beeku.

Feetu dhibee akkana ni qabdu ykn namni isin miidheera. Wannii kun baroota dura ta'eera. Waan hundaa yaaltan dadhabadniitu. Garuu eelaansaa isin keessaa hin buqqaane. Yesuusiin dhaqabaa. Inni akka isa manta fi isa fudhatan eegaa jira dhibee keessan isiniirraa kaasuuf.

Taurus ammallee Yesuus eegaa jira. Garuu ergamoonni oduu badaan itti dhufan 'Intalli kee dhuteeti' jedhaniin 'maaliif yaadaharee kana boodaa?'

"Hin qaana'iin" jedheen yesuus 'amani' (5:35-36) Yesuus Pheexroos, Yaaqobii fi Yohaannis isa wajjin gara manaa akka dhaqan filate. Isaan kana sadeen baayyee ofitti hiiqsa. (Marq 9:2) warra booyaa jiran argani itti hiiqani. 'intalti hin dune raftee jirti' jedhe Yesuus. Itti koflani (5:40) Garuu Yesuus intala harka qabee 'Intala sittin dubbadhe ka'ii ijaajji' jedheen. Hoggasuu afuurri intalaa itti deebi'ee kaatee dhaabatte eemuu eegalte.

Yesuus humna kennuufi deebisee fayyisuu ni danda'a. Amantiin isa bira gahuudha. Yommuu isa barbaadan kadhatarra turaa. Deebii kennuuf waadaa galeera. (Ibr 13:8, 1Phex 5:7) Akka namoonni kun lameen Kitaaba Qulqulluu keessatti godhan amanaa.

**DUBBISAA : Maarqoos 6:1-6
(Akkasuma Luq 4:16-30)**

NAAZIREETITTI AMANTIIN HIN TURRE

Yesuus gara Naazireetitti deebi'e, iddotti guddate (Marq 1:9, Luq 2:39) Mana Sagadaa keessatti barsiise, lafa walgeetti abbooti amantaa yihudootaati, gaafa Sanbataa. Warri isa dhagahan hundinuu ni ajaa'ibsifatani (6:2).

Garuu inni masihicha ta'uusaa hin amanne, ykn inni Kiristoos ta'uu hin fudhanne. Achitti namoota muraasa qofa fayyise, sababnis ilma Yoseef muka sooftuu ta'uusaa waan beekaniif (6:3) Isatti hin amanne. Kan isaan beekan Yesuus ilma Yoseef fi Maariyaam ta'uusaa qofadha. Kanaafu Yesuus ilma Waaqayyo ta'uusaa fudhachuu hin barbaanne.

Namni iddo baayyee gahuun warra kaaniif eebba fiduu ni danda'a. Garuu manatti gatiihin argatu. Kanaafis kan sababa ta'uu inaaffaadha. (ABC)

Hiriyyoota keenyaaf, firottan keenyaaf, ollaa keenyaaf, hojjettoota keenyaafi waldaa keenyaaf ragaan keenya maalidhaa? (Lak 2,4) maal jennaa (Lak 5,6) maal goona?

DUBBISAA: Maarqoos 6:6-13 (akkasuma Luq 9:1-6)

YESUUS DUUKA BUUTOOTA KUDHA LAMEEN ERGE

Yesuus Naazireetiin dhiisee gara gama magaalaa Galiilaa dhage. Jireenyi isaa biyya lafaa dhumattutti jira. Iddoon baayyee oduu gammachuu kana hin dhagahiin jiran kanaafu deemanii akka baasaniif humna isaaniif kenne, humna kanaanis deemanii dhukkubsattoota akka fayyisan godhe (6:7)

Yaadadhaa waan isaaniin jedhe 'mudhiirraa Daabboo hinqabaatinaa, kolloo hin qabaatinaa, maallaqa hinqabaatinaa' jedheen. Hojii kana Waaqayyooftaan waan hojjetaniifu nyaataafi maaallaqaafi yaadda'uu hinqaban. (4:19, 6:8) Waaqayyotti qofa amanuudha.

Humni walfakkaataa duuka buutotaaf kenname amantiota keessaas ni jira. Duuka buutonna bahanii barsiisuu eegalan. Ummannis qalbii diddiratee, cubbuu issarraa akka garagalufi Waaqayyotti garagaluu himan (6:12). Beeka qobaa isaanii hin deemne, lama lama ta'aniiti (6:7).

Hogguu maatiin isaanii simatu, gara isaaniitti seenanii waa'ee Waaqayyoo isaaniif dubbatu. Namoota dhibaman dhadhaa ejersaa itti kicuunifi afuura hamaa ifachuun baayyoota fayyiisan (6:13).

MARIYADHAA

1. Yesuusitti eenyuu amanee – Taarus YKN intalasa?
2. Duubartiin uffata Yesuus qabde Yesuusitti moo huccuu isaatti amantee?
3. Maaliif Yesuus Naazireet keessatti dinqii heedduu hinhojjetin hafee?
4. Waa'ee Yesuus yeroo namootatti dubbattu maaltu ta'uu danda'aa (6:11)?

Warra deeganiifi waa barbaadanif niqarraamatuu moo isaaniirraa baqattuu, warra fayyinaaf amanti tuffatanii? Warra waa barbaadan hundaaf yoo argitan ni kadhattuu?

DUBBISAA: Maarq 6:14-29 (akkasuma 9:7-9)

HEROOD YOHAANNIS CUUPHAA AJJEESE

Mootichi Herood biyya Galiilaa bulcha. Yihudootaaf fira miti michuu warra Roomaa ture. Lafa ballaa Israa'el waan bulchuuf 'mootii' jedhame (Matt14:1) Yesuus nama dhibame fayyisuufi afuura hamaa ariiyu dhagahe. Namoonni garii Waaqayyoo Yohaannis cuuphaa deebisee kaase jedhan. Gariin ammoo "Elsa'i" jedhan Gatii cubbuu qabuu wanni kuni Heroodii goole.

Yohaannis waan isaaf lallabeef mana hidhaa galche. (6:16-18) Yohaannis Heroodin "niitii obbolessa kee Filiphoo fuudhuun siif hinta'u," Niitiin Heroods, Heroodiyaan Yohaannis jibbite. Kanaafis, Herood Yohaannisni ni hidhe, isas ajjeesiise.

Sababa Heroods Saloomeef waadaa galeef, intala isaaf akka dhaqanii Yohaannis ajjesan ajaja baase. Nama fulduratti jechi isaa dogoggora akka jedhamu hinbarbaadu, waan kanas irra deebi'ee yaaduus hin barbaadne (6:27)

Garuu Heerood irra deebi'ee Yohaannis dhagahuu barbaade, ykn Yesuus argu barbaade. Booda Herood Yesuusis ajjesu barbaade Yesuusin “Herood sarichatti dhagaa himaa gara Yerusaaalem dhaquu koo ittuman fufa jedhaan” jedha (Luq 13:33) Yesuus hogguu qorumsaa fi mooticha dura dhaabate Herooditti deebi hin deebisne. (Luq 23:9) Yesuus akka namichi amajaajin kun karoora Waaqayyo cubbuutti nama fayyisuuf qabu dhaabuu akka hin dandenyee ni beekture.

DUBBISAA : MAARQOOS 6:30-44 (akkasuma Luq 9:10-17)

YESUUS NAMOOTTA KUMA SHAN SOORE

Yesuus duuka buutoota isaa wajjin hin nyaanne sababa namni hedduu dhfee-deemuuf (6:31) ‘Na wajjin koottaa... gara caldhisa qabuti’ jedhe. Isanis isa wajjin gara bidirutti (yabalda) seenanii galaan qaxaamuran gara Beetesaayidaatti (Luq 9:10)

Ummanni akka Yesuus isaan dhiisee cehaa jiru arganii mataa marsani. Dhukkubsataa baatani akka isas argatan abdatanii deemana.

Yesuus garuu isaaniif gadde “akka hoolota tikee hin qabnetti isaan arge. Hangam takka akka isa yaaddese, ko’ummaa fi badinsa faanii ni hubate. Kanaafis isaan barsiisuu eegale. Garuu moo duuka buutonnisaa ni dadhabani. Kanaafis sanarra adda bahuu barbaadan. Ofi boqochuufis Yesuusii sababa sadii dhiyeessani.

- a) Nyaatuufis, rafitiifis iddoorra fagaachusaanii
- b) Dhihuusaa waarifachuusa
- c) Nyaata barbaadusaanii ture.

Yesuus duuka buutootasaani “waan nyaatamu isaaniif kennaa jedhe ajaje. Filiphosi moo” miindaan baatii saddeeti daabboo afaan guuttullee bituu hin dandeessu (Yoh 6:7) jedhen. Achi Indiriyaas moo “Asi gurbaan biddeena garbuu xixqqoo shank an qabu fi qurxummii xixiqqoo lama kan qabu ni jira, garuu sun hangam walgah? (Yoh 6:8)

Yesuus namoonni akka gadi-ta’an ajaje, galateeffateeti biddeenicha fofotoqsee, duuka buutootatti kenne, akka jamaadhaaf dhiyeessaniif (Maarq 6:41) Duuka buutonni hanguma biddeena dabalani dhiyeessan adeeme. Ni ajaa’ibsifatani “hundisaanii nyaatanii quufani...” Yesuus duuka buutota kan itti fayyadamu dinqicha akka isaaf raawwatanidha. Yesuus, ilmi Waaqayyo, kan nu filate akka hiyyeeyyiisaa beela

baafnuufidha. Gariin keenya akka mucaa xiqqooti- dhiyeessitoota. Gariin akka duuka buutootati – hirtoota. Addunyarra hiyyeeyyi beelahantu jiran. Qabeenya jireenya argachuuf kan eeggataa jiran. Qabeenya keenya, yeroo keenya, ogummaa keenya, ofii keenya hanguma Yesuusif kennine biddena jireenyaa hiyyeeyyi beelahaniif akka ofii keenya kennineefi. Yommuu kana gonuu hanga Yaadameen ol of duroomsina (Jom Hale)

Kiristaanonni yeroo mara hojiin nutty guddate jedhanii komatu. Waaqayyo garuu wanna barbaadnu nuuf kenne, fi sana caalaa (Filp) Waaqayyo wanna qabnu qabatee jijjiiree itti fayyadama, yoo nuyi garuu isa dhikfanne, wanna kennuuf jennuun yoo dinqii hojjetu arguu hin dandeenyu.

MARIYADHAA

1. Heroods Yesuusii fi Yohaannisitti amanuu dhabuunsaa maaltu dhalatee (6:21-29?)
2. Duuka buutonna jamaa arganitti maaliif aaranii?
3. Yommuu oolmaa Waaqayyo nutty guddatu maal goonaa? Amantiin keenya akkamitti guddataa?
4. Waa'ee Iyyaasuus dhugaa mala barannaa 6:31, 34 fi 41?

Hogguu fedhiin guddachaa adeemu, harka kennitu, ykn ni tuffattu, ykn gargaarsa kan oolu wanna xiqqo xiqqo hojjechaa waan kana keessan Yesuus dinqii akka hojjetu eegdu?

DUBBISAA : Maarsos 6:45-56

YESUUS BISHAAN GALAANAARRA ADEEME

Yesuus duuka buutoota bidiruudhaan geggeesseet Jamaas geggeesse ofii tulluutti bahee kadhate. Duuka buutonnisaa bidiruun cehaa jiran utuu rakkatanii arge. Galaanicharra deemaa itti dhage. Isaanis isa arganii sodaa keessaa isa waammatan. Achis sagalee dhagahan. Hin sodaatiinaa! Anadha (6:50) Sagaleesaa ta'uu sirritti beekani. Sagalee abjuu miti. Sana dura si'a baayyee isaan yaame ture. Sodaataniiru. Garuu sagaleensaa boqonnaa isaanifi kenne. Innis gara yabalaa seenee, danballi galaanaas ni dhaabbate. (6:51)

Yeroo tokko tokko jireenya keessatti kan dhalatu danbali ni jira. Jabaanne hojjenna ni qabsoofna, sababa qaanfannuu fi Waaqayyoon hin amanneef. Yesuus Yeroo gara keenya dhufu sodaan keenya ni bada. Inni waan nagaafi jabina amantii nuuf fidee dhufuufidha. Hoggu inni nu wajjin ta'u, rakkinni keenya ni deema.

Ammalle duuka buutonna yoo amantiisaanii guutuu hin ta'iin argina. Yesuus duukaa bu'aniid inqii Waaqayyo arganiiran, garuu ammallee hoggu inni danballii san dhaabu fi galaanarra adeemu ni dinqisiifatu.

Akkuma Yesuusii fi duuka buutonnisaa Genesireexiti cehanitti, jamaan dhukkubsattoota baatanii garasaatti fiiganii dhufan (6:53-55)

MARIYADHAA

1. Yesuus duuka buutoota bidiruun geggeessee (6:45, 46)
2. Halkan sana rafuurra maaliif Yesuus kadhataa bulee?
3. Xumura boqonnaa 6 irratti, waa'ee kaayyoo yesuus duuka buutonni maal baratan, inni hangam namaaf yaadaa, humnasaa woo?
4. Waa'ee Yesuus dhugaa mala barannaa 6:46, 48, 50?

DUBBISAA : Maarqoos 7:1-23 (Matt 15:1-20)

FIRIISOOTA BARSIIISUU

Yihudoonni wayita nyaata nyaachuuf jedhan harka dhiqatu. Akka addaattis dhiqatu. Duuka buutonni utuu hin dhiqatiin nyaatan, kun moo fariisootarraa addadha.

Yesuus fariisoota kana uftultoota jedhe yaame. Isaan qofti qulqulloota jedhani yaadu. Harka haa dhiqatan malee lapheensaani qulqulluu miti. “Wanni ala qulqulleessu keessa hin qulqulleessu.” Yesuus “kan afaanii isin bahutu isin xureessa” jedheen (7:15) Waaqayyo laphee namootaa ilaala. Inni eenyu akka taane ni beeka, waan keessa keenyatti yaadnu ni beeka. (Far 16:2) Yesuus ‘abboomii Waaqayyoo hin hordofne namoota barsiisuu irraa of qabdaniitu’ (u:8) jedheen ‘Isaayyaas waa’ee keessan sirrii ture’ jedheen Yesuus (Isa 29:13) Raajichi sagalee Waaqayyo hoggantoo amanti Fariisootatti dubbate. Sagaleen quqlulluu kun akka dhaabatani yaadan isaan gargaaru qaba, garuu fariisonni oftuloo sagalee Waaqayyo ni mormani, gara aadaati of qaban – waan abbonnisaanii isaan barsiisan otuu hin nyaatiin dura dhiqachuun aadaasaaniiti.

Yesuus akka isaan, seera Waaqayyoo jijjiiran itti hime. Fakkeenya isaani kenne; abboomi hin eegne. “abbaa keessani fi haadha keessan kabajaa” iddoo kana seera mataa keessanii buuftani. Ilmi abbaa fi haadha gargaaru dhiisee “kun qurbaana” akka jedhu taasisani. Qurbaana jechuun “aarsaa Waaqayyoof kennamudha”. Yeroo baayye maallaqadha. Akkanatti gurbaan warra gargaaru irraa of qaba (Marq 7:11-12). Kanarra waan gaarii gochuurraa homtu akka nuqabuu hin dandeenye hubachu qabna. Kitaaba Qulqulluu guutama hayyamu qabna, malee gar tokkeesaa miti.

Boodarra duuka buutonnisaa mammaaka laphee hin qulqulloofne isa gaafatani. Innis “ishii hin gallee?” jedheen. Achiis laphee namootaa keessaa afuura hamaatu baha. Sagaagaltummaa, hanna, ajjeecha gaalamootummaa, doqnooma, gowwomsaa fi soba jedheen. Isaan kun hundi keessa namootaati waan bahaniif nama xureessu (7:21-23)

Kanaafu harka dhiqachun laphee namoota hin qulqulleessu. Waaqayyo qofatu keessa quqlulleessa. Hogantoonni amanti Yihudootaa alli akka qulqulla’u barbaadu. Waaqayyo moo keessa qulqulleessa. (7:6) Fariisonni garii amanti qabu aadaarra, sagalee Waaqayyos caalchifatu. Kanaafis Yesuusi moo of tultoota ittin jedhe; akka waan gaarii godhaniiti of yaadu. (7:6 Luq 11:37-54; Luq 12:1-3) Namoonni seera Yihudoota qulqullummaa fi xuraawummaa eeguu hin qabani (7:19) (Yihudoonni foon hunda akka hin nyaanne dhorkamaniiru)

Nyaaticha miti balleessaan. Isa yaadnuufi goonutu Waaqayyoof barbaachisa.

Fariisonni sagale Waaqayyo barruu quqlulla'aa irratti barreeffaman balleessaniiru (7:13)

MARIYADHAA

1. Jechoonni Isaayyaas barraa quqlulluurra jiran hanga hardha dhugaa hordofaa?
2. Barsiisa Yesuusii (7:21-23) fi abboommi kurnan (Ba'u 20:1-17) wal bira qabii ilaali.
3. Waldaan keessan seerrii fi aadaan qabdu barsiisa Yesuusiin hordofaa?

Yesuus raajii KM irratti seera irratti, hoggantoota irratti fi barsiisoota irratti (7:6:13) ilaalcha maal qaba.

DUBBISAA : Maarqoos 7:24-37

DUBARTII AMANTII QABDU

Yesuus naannoo sana dhiisee gara Xiyroositti ka'e, gara garqara galaana Meeditaraniyanatti. (7:24) xiyroosii fi Siidoon magaaloota durii qarqara galaana guddaa (Meeditaraniyaa) ti argamanidha. Ummanni naannoo sana jiraatani Ormoota; Yihudoota miti. Waaqolii waaqeffatu. Xiyroosi galaana Galiilaa irraa maayila 40 (km 60) fagaatti. Yesuus namoonni eessa akka jiru akka beekan hin barbaadne ture. Garuu achittis, ummanni Yesuusiin adda baasee beekeni jira.

Dubartittiin isa bartee yaamteen. Yesuus intalashee akka fayyisuuf gaafatteen. Dubartin kun yihudaarra miti, dhuftee miilasaa jalatti kuftee gargaarsa isaa kadhate.

“Dursa ijoolleen haa nyaattu” jedheen Yesuus ‘nyaatasaanii sarootaaf darbachuun hin ta’u’ jedhe kana jechuunsaa kan inni dhufe dhugaa mootummaasaa warra yihudaa barsiisuuf akka ta’e yommuu dubbatudha. Waan inni jedhes isheedhaa galleera (Yoh 1:11 Matta 10:5,6) yeroon inni itti ‘daabboo kennu’ Ormootaaf (ol yihudootaa) boodarra ni dhufa (Marq 16:15) Dubartittinis ‘saroonnis waan ijoolleen harcaasan taa’umsa jalaa haratu’ jetteen (7:28) kana jechuun amantiishe agarsiifteen, ofis hin dhiibne. Yesuus dubbishee raajeffatee akka intallishee fayyite himeef (7:29) Hang asana salphaa ture.

Mootummaan Waaqayyoo hundaaf waan ta’eef dubartiin kun yihudaa ta’uu baattuus gaaffishee dhiibdeetuma gaafatee. Magaalaa san keessaa ishee duraati (Matt 8:13, 11:12). Wanti gaddisiisu yihudoonni hedduun Yesuusiti amanu dhabuusaaniiti. Garuu keessummonnii fi namoonni gadbu’ii ta’an jamaa sana keessa amantii jabaa qabu. Yesuusi moo kan isa amane hunda fudhate.

YESUUS NAMA DUUDAA FI GIINGEE FAYYISE

Yesuus Xiyroosi irraa gara galaana Galiilaa gamatti naanna'e (kaartaa ilaalaa). Al -yihudoota giddutti dinqi hojjechusaa ittuma fufe. Eegi maayila 100 (km 150) ol deemeen booda Yesuus nama duudaa fi dubbachu hin dandeenye fayyise. Namni kunis kara ummata gara Yesuusitti isa fiiddn fayye.

MARIYADHAA

1. Yesuus utuu intalashree hin fayyisiin dursa maaliif dubartitti akkanatti dubbatee (7:27)
2. Dubartiin Ormaa sun yesuun eebba maal gaafattee?
3. Waa'ee Yesuus maal amantee?
4. Yihudoota hedduu caalaa isheen waa'ee Yesuus hubachu akkamin beeku dandeenyaa?

Yesuus nama duudaa fi gingeetti maal jedhe, maal godheef otuu isa hin fayyisiin dura (7:33-34)? Dinqii battalaa eeguu qabnaa? Yoo deebii qixaa argachuudhaa baanne abdii kutuu qabnaa?

DUBBISAA : Maarqoos 8:1-38

YESUUS DUUKA BUUTONNISAA AKKA HUBACHIISE

Boqonnaa kana keessatti, duuka buutonni waa'eesaaniifi waa'ee Yesuus hedduu baratan:

1. Duuka buutonni amantii xiqqachuufi laphe hadoodu (8:17-21)
2. Pheexroos Yesuusiiin eenyu jechusaa (8:29)
3. Yesuus waa'ee du'asaa fi ka'uusaa dubbachuu (8:31)
4. Hordoffonnisaa fannoo baachuufi isa hordofu (8:34)
5. Yesuus deebi'e dhufusaa dubbachu (8:38)

Yesuus hoggu dubbatu jamaatu dhaggeeffata (8:1) Isaaniis guyyoota sadiif isa wajjin turan. Homaa hin nyaatin jiran. Suuqiin hin jiru, wanni nyaatamus hin jiru, Garuu duuka buutonni buddena toorba qabu turanii

Yesuus turban sana fudhatee 'Waaqayyoon galateeffatee caccabsee duuka buutootatti kenne, akka ummataaf raabsaniif (8:6) Duuka buutonni qurxummi xiqqoo ni qabu ture. Yesuus Waaqayyoon galateffate. Duuka buutonni dinqicha hiran (8:7) Yesuusiiif ajajamanii nyaaticha hiran. Yoggu Yesuusif amanamne, abboomii fudhannu, dinqiin akka raawwatamuuf karaa banna. Hanga nama 4000 caalaa dubartootaa fi ijoolota dabalate nyaatan.

Yesuus eegi namoota geggeesseen booda, gara bidiruu duuka buutoota wajjin seene galaana Galiilaa gamatti cehe. Kunis gara dhiha galaanichaa iddo warri yihudaa jiraatanidha.

Achitti, Fariisonni mallattoo Waaqarraa (8:11) gaafatan, kanas isa qoruuf godhan, ofisaanis humnasaa jabaa arguuf godhan. Amanti hin qaban, kanaafis gaaffiin isaan dhiyeessan yesuusin aarsee gaddisiise. 'mallattoon homtuu isanaaif

hin kennamu.’ (8:12) ‘mallattoo Yoonas malee (Matt 12:39) jedhe kanaan, yesuus bulti sadiif awwaala keessa buluusaa dubbate (Matt 12:40)

Wayita duuka buutonni gara Beetesaayidaatti yaa’an, Yesuus ‘raaceta Fariisotaa fi raacata Heroodis ilaalaa (8:15) jedhe. Duuka buutonni isaani hin galle ture. Yesuus kana kan dubbate waan isaan daabboo bituu dagataniif se’ani. Garuu Yesuus waa’ee cubbuufi xuraawummaa dubbate. ‘Amantii dhabuu keessani akka hinsaanii hin fakkeessinaa’ isaaniin jedhe.

Buddeenni addunyaa kanaa hin dhumu. Warra isatti amanani bara baraan kan quubsu Yesuus qofa. Inni ‘buddeena jireenyaa’ ti.

Beetesaayidaatti ummanni jaamaa tokko gara yesuus fidani, akka ijasaa tuquuf kadhataniin (8:22) Iddoon kun iddootti Yesuus nama tokko fayyisuuf yeroo lama itti yaaledha. Duuka buutonni akka jaamaa kanaati. Waan Yesuus waa’ee mootummaa Waaqa isaan barsiise ilaaluu hin dandeenye. Kanaafu waan Yesuus dubbatuu fi godhu irratti xiyyeeffachuu isaan barbaachisa.

MARIYADHAA

1. Lakk 7;33-34 fi 8;23 ciinaayisaa?
2. Lakk 8:2, 3, 12 fi 17 keessaa dhugaa Kiristoos maal baranna?

Dinqiin akka ta’uuf sadarkaa dadammaqinaa (8:3), amantii (8:4, 5) fi aarsaa (8:6-8) akkamiitu nurraa eegamaa?

PHEEXROOS YESUUS KIRISTOOS TA’UU AMANE

Hogguu Yesuus duuka buutoota isaatiin ‘anaa eenyu jedhu? Gaafatu magaalaa keessa darbaa jiru turani. (8:27) Inni kan barbaade waan isaan jedhaniidha. Isaanu maal akka isaan jedhan dhugumaan dhagahu fedhe.

Isaanis “Gariin Yohaannis cuuphaa sin jedha, gariin moo eliyaas sin jedha, kaani moo raajota keessaa tokko sin jedhu (8:28)” jedhaniin.

‘Isinoo maal jettu’ jedhe gaafateen “anaa eenyu jettu?” (8:29). Pheexroosi, ‘ati Kiristoos’ jedheen. Jechuunsaas Kiristoos, masihi, isa Waaqayyo abdi kenne. Mootichadha.

Yesuus deebii kanatti gammade.

“Hubannaan kun namaan siif hin kennamne” jedheen Yesuus abbaa koo isa Waaqarraan malee”

DAANDII GIDIRAA

Xumura barsiisa isaati, maaltu akka itti dhalatu duuka buutoota isaaf dubbate. Waan hedduu gidiraa argee du’atti deemaa jira (8:31)

Mammaakaan odaa hin taanee qixaan itti dubbate. Dhiyeenyatti ni ajjeeffama. Ilma namaa ni fudhatama.

- Ummatasaan
- Hoggantoota amantiin
- Luboota gurguddoo aangoo qabaniin.

Hundisaanii iyyanii “ajjeesin” jedhan. Garuu guyyaa sadiin booda, warra du’an walakkaadhaa ni ka’e. Pheexroos waa’ee kanatti ni aare. Yesuusini achi baasee isa jajjabeessuu yaale. ‘Gonkumaa Gooftaa!’ jedhen. ‘kun hundi sirra hin gahu!’ jedhe (Matt 16:22)

Yesuus Pheexroosiif warra kaan ilaaleeti. ‘Seeyxanaa tur na duraa ‘wanni yaadduu fi jettu waan Waaqayyo miti!’ (8:33) Yeroo gabaabdu keessatti, Pheexroos Waaqayyon dhaggeeffachuurra (ati Kiristoos isa jdhe) gara seeyxana dhaggeeffachutti garagale.

Wanni Pheexroos jedhu wanna barbaadedha. Kana moo seeyxaanatu afaan pheexroos kaa’e. Seeyxanni karoorra Waaqayyoo balleessuu fi ykn dhaabuuf waan hundatti fayyadaman. Pheexroos karoorra Waaqayyoo hin hubanne ture.

FANNOO KEESSAN FUDHAA YESUUS HORDOFAA

Yesuus kan deemee du’u yoo ta’e Pheexroos isa hordofu hin barbaadne ture. Kanaafu Yesuus duuka buutu ta’uun gatii akka qabu isaan akeekkachiise. Duuka buutuun hundi fannoo ofii baatee akka ka’u jedhe. Fannoon karaa jireenyaati. Namni hundi ofii jcha du’aaf haa qophaa’u (daandii jireenya ofii baafachu) fi fedha Waaqayyo jireenyasaaniif ta’u fudachuu qaba. Sana wanni Pheexroos gochu qabu ture. Kiristaanotaaf, fannoo Kiristoos meeshaa miti. Warqee mormarraa miti. Fannoosaa jechuun jireenya duriitti du’uu jechudha. Hogguu fannoo Kiristoos kaafnu Waaqayyoon tajaajiluuf jiraanna. Wanna isa gammachisu qofa hojjenna. Fannoo jechuun ofitti du’uu jechuudha. Garuus jireenya haarawa isa nu keessatti dhalatee jechuudha.

Namni yesuusini hordofuu barbaade of irraanfachuu qaba. Fedhiisaa hunda gatuu qaba. Yesuus jireenyasaa guutuu kana godhaa ture. Ulfinasaa fi humnasaa cufa dhiisee akka ilmaatti fedhii abbaa raawwachuuf gara lafaa dhufe. (Filp 2:7-8) Hordoftootasaas daandi jireenyaa walfakkaataa isaan afeera. Warra badan barbaaduu fi fayyisuuf waan hund adhiise.

Yesuus hoggu hordoftonnisaa fannoo akka kaasan itti himu (8:34) Yeroo itti ilmi namaa fudhatamee gara gaaraatti ol baafame Yerusaaalem alatti fannifamuuf jedhu yaadaati.

Yesuus waan inni duuka buutoota isaarra barbaadu Waaqayyo of dura buusani oduu wangeelaa akka tamsaasaniifu ture (8:35) Namoota gariif hanga lubbuun durbuutti deemuu ni danda’a. Kanaaf qophoofnee? Yesuus nu keessa jiraatee nagaa, gammachuu fi abdii fi humna ittin cubbuu mohannu akka argannuuf afuura quqlullu nuuf kenne. Waaqayyo kennya sadan tokkciah, Abbaa, ilmaa fi afuura qulqulluu.

Yesuus waa’ee deebi’e lammata dhufuusaas dubbate (8:38) sana kutaa lammata wangeela Maarqoos keessaati ilaalla.

MARIYADHAA

1. Gaaffileen lameen Yesuus waa’eesaa gaafate maalidha? (8:27-29) Deebiin keessan maalidhaa?
 2. “Duuti ofii yommuu jabaa fakkaatu” maal yaadannaa? (8:35)
 3. Qaama namaa caalaa maaltu qaaliidha? (8:36)
- Yoo Yesuusini hordofnee lubbuun keenya baate soda ni qabnaa? Caalattoo maal sodaannaa? (8:38)

Wangeela facaasuu

Yesuus wanna isaan barsiise hundumaa akka darbanii nama hundumaa barsiisan duuka buutoota isaatti siirritti himeera. (Matt 28:20) Lallabdonni gariin waa'ee oduu gammachiisaa Yesuus (wangeelaa) yommuu barsiisan, Waaqayyo nama hundumaa akka jaalatu, akka isaan eebbisu fi yo kan Yesuus hordofan ta'e moo waan gaarii akka isaaniif kennu ni barsiisu. Garuu moo Waaqayyo waan quqlulluu ta'eef akka inni cubbuu hin jaalanne barsiisuu dagatu. Nuyi qalbii jijjiirrana akka nu barbaachisuus hin dubbatani. Yesuus duukaa bu'uunis akka inni gatii nama baasisu dubbachuu irraanfatu. Yesuus kan dhufe dhugaa Waaqayyo bira ture hundaa nutty himuuf ture. (Yoh 18:37) cubbuu keenyaaf adabamuun akka nurra jiru Waaqayyo ni beeka. Kanaafis cubbuu keenya jalaa walaba akka baanu ni barbaada. Yesuus kana hundaa fannooratti du'uun nurraa oolchuuf dhufe. Yoo qalbii jijjiirrannee kanatti kan amannu ta'e cubbuu keenyaaf dhiifama argachuun, birmadoomuun Waaqayyo biratti fudhatama ni arganna. Yoo kana innis akeeka haarawaa jireenya kana keessatti hunda nuuf ni kenna. Gara fuula duraattis abdi nuuf ni kenna; yoo kanjeequmsi yeroo yerootti jiraatullee ta'e numa nuuf tolcha. Fannoo keenya fudhannee Yesuus duukaa bu'uun nuuf dirqama ta'a (Maarqos 8:34) kan nuyi barsiisuu fi lallabu qabnu moo wangeela guutuudha.

Wanna dogoggoraa gootullee wanna dogoggoraa yaaddullee Waaqayyo numa si jaallata. Waaqayyo ilmasaa Yesuus Kiristoosin, karaa Waaqayyo sitti agarsiisuuf siif ergeera. Kanafis Waaqayyo akka inni fannoo irratti du'e jaalala nuuf qabu agarsiisu godheen. Yesuus adaba nuyi cubbuu keenyaaf fudhachuu qabnu, ofii fudhatee gatii guddaa itti baase. Yesuus nama akka keessanii fi akka koof du'e.

Guyyaa sadii booda Waaqayyo yesuusiif cubbuu haarawaa kenneef

Yoo Yesuusitti amantanii, cubbuu keessaniif dhiifama gaafattan, inni isiniif ni dhiisa. Jireenya haarawaas isiniif ni dhiisa. Jireenya haarawaas isiniif ni kenna. Daandii gadhee keessani irraas isin deebisa. Yoo kana Waaqayyo wajjin sirrii waliif taatu, isa wajjinis bara baraa ni jiraattu.

Waaqayyo kana hunda tola isiniif godha. Wayita isin abdiin tokko hin jiru jettanii yaaddanitti

[Mark part 1 1st edition Oromo 2009, rev 2023]

Published by:

Manna Publications (UK)

Printed by:

Distributed by:

MAARQOS : Barsiisa Yesuus ganamaa

- ◆ Maarqoos eenyuu?
- ◆ Yohaannis cuuphaan eenyyu?
- ◆ Yesuus duuka buutoota isaa filate.
- ◆ Dinqii Yesuus
- ◆ Yesuus hiriyyaa cubbamtootaa
- ◆ Humna Waaqayyo Seeyxaana irratti
- ◆ Maqaa Yesuusiin fayyisuu
- ◆ Barsiisa Yesuus

Kitaabni kun waa'ee barsiisa yesuus gaafa ganamaa dubbata. Waa'ee barsiisasaafi fayyisuusaafi hordoftuu Yesuus jechuun har'a maal akka ta'e dhiyeessa.

MAXXANSAAN MAANNAA Ibsituu Kitaaba Qulqulluu Firaad Mooriis barreeffame dhiyeesse. Baroota dheeraaf Fireed, fi niitiinsaa Loornaa, barsiisaa fi lallabaan addunyaa mararra naanna'aniiru. Hoggu manatti deebi'an yaadanno kana barreessan maxxansuu fi gurguruuf. Kunis barsiisa kiristaanummaa barbaachisuuf kan oolu ta'e

MAXXANSI UK HAAROMSAME, Kun afaan Ingiliffaa akka salphaatti dubbifamuu fi hubatamuu danda'utti fi akkasumas afaan barbaadametti akka hiikkamuufidha. Dubbistoota hundaaf ni barsiisa, bartoota barsiisota, paastaroota Kitaaba Qulqulluuf ammo yaadannoo dabalataa kenna.

KITAABA kana ofi keessan ykn gareedhaan qo'achuun ni danda'ama. Dhugaa Waaqayyo barsiisu. Ilma Waaqayyoo baruuf gargaaru, Yesuus Kiristoos waa'ee amantii keessan Waaqayyootti qabdan irratti marii gootan gargaara. Afuura qulqulluu Waaqayyoo akka isin geggeessu, dogoggora irraa isin qabu karaa jireenyaarra deemtan isin gargaara. Jireenya Waaqayyoon gammachiisu akka jiraachuu dandeessan isin gorsa.

Akka ibsituu Kitaaba Qulqulluu kana dubbiftanii nageenya haarawaa fi akeeka jireenyaa qabaataniif isinii kadhanna.

Maxxansa Maannaa

IBSITUU KITAABA QUQLULLUU BU'UURAA

Iccitiin mootummaa Waaqayyoo siif kennameer (Marq 4:11)